

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ**

**Азаматтық қорғау республикалық оқыту-әдістемелік
орталығы**

**Азаматтық қорғау саласында жұмысшылар мен
қызметкерлерді даярлау және оқыту бойынша
шаруашылық объектісінің Азаматтық қорғаныс
бастығына (штаб бастығына) көмек ретінде
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛЫҚТАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
в помощь начальнику (начальнику штаба) Гражданской
обороны объекта хозяйствования по подготовке и обучению
рабочих и служащих в сфере гражданской защиты**

г. Алматы қ. - 2021 жыл/год

МАЗМҰНЫ

1. Нысанның Азаматтық қорғаныс бастығының міндеттері.	3
2. Төтенше жағдайлар бойынша насанның комиссия төрағасының міндеттері.	6
3. Нысан Азаматтық қорғаныс штаб бастығының міндеттері.	9
4. Азаматтық қорғау саласы бойынша жұмысшыларды және қызметкерлерді дайындау және оқыту жөніндегі шаруашылық нысандарының АҚ бастығына (штаб бастығына) көмек:	13
- халыққа және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру тәртібі;	13
- азаматтық қорғау саласында білімді насихаттау тәртібі;	13
- азаматтық қорғау саласында оқу-жаттығулар мен жаттығуларды ұйымдастыру тәртібі;	17
- жұмыс орны бойынша азаматтық қорғаныс санаттарына жатқызылған ұйымдар жұмыскерлерінің оқытудан өту тәртібі;	18
- азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылмайтын ұйымдардың қызметкерлерін және жұмыссыз халықты оқыту;	19
- азаматтық қорғау құралымдарының жеке құрамын жұмыс орны бойынша оқытудан өткізу тәртібі;	21
- азаматтық қорғау саласында оқу-жаттығуларды және жаттығуларды дайындауға және өткізуге нысандарда әзірленетін қажетті құжаттардың тізімі.	

пожара, анализирует действия преподавателей и учащихся (воспитателей и детей), дает рекомендации по устранению выявленных недостатков, определяет время преподавателям для проведения частного разбора.	недостатки, определяют пути их устранения, готовят материал для проведения частного разбора в классах (группах).	
Начальник гражданской обороны – руководитель организации образования представляет в районный (городской) отдел по чрезвычайным ситуациям отчет (донесение) о проведенной эвакуационной тренировки в случае пожара.	Преподаватели (воспитатели), проводящие эвакуационные тренировки в случае пожара, в установленном директором время проводят частный разбор с учащимися (детьми).	Учащиеся (дети) уясняют допущенные ими во время проведения эвакуационной тренировки в случае пожара ошибки и в ходе следующей тренировки устраняют их.

Начальник штаба руководства тренировки _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

	ми группы) установленного безопасного места преподаватель проверяет по классному журналу наличие учеников, результат докладывает директору. Командиры формирований гражданской защиты после выхода людей из здания, объявляют сбор личного состава формирований, через начальника штаба оснащают их и организуют спасение оставшихся в здании людей, тушение пожара, оказание первой медицинской помощи пострадавшим, охрану общественного порядка.	быстро выходят из здания и занимают установленные для класса места на прилегающей безопасной территории. Если необходимо, оказывают помощь пострадавшим. Личный состав формирований гражданской защиты участвует в спасении оставшихся в здании людей, локализации пожара, оказании первой медицинской помощи пострадавшим, охране общественного порядка. Один из пожарных звена пожаротушения отключает общий электрорубильник.
Подведение итогов эвакуационной тренировки в случае пожара		
Директор школы на совещании постоянного состава заслушивает (коротко) заместителей, посредников, подводит итоги эвакуационной тренировки в случае	Преподаватели (воспитатели) на совещании по подведению итогов эвакуационной тренировки в случае пожара уясняют оценку их действиям, выявленные	

НЫСАННЫҢ АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАНЫС БАСТЫҒЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Қазақстан Республикасының «Азаматтық қорғау турал» Заңының 19- бабы 3-тармағына сәйкес нысандарда Азаматтық қорғанысқа басшылықты олардың бірінші басшылары жүзеге асырады, олар лауазымы бойынша Азаматтық қорғаныстың тиісті бастықтары болып табылады.

Азаматтық қорғаныс бастығы жауапты:

-нысанда азаматтық қорғаныс шараларын ұйымдастыруға және іске асыруға;

-Азаматтық қорғаныс нысандарының және мүлігінің сақталуына, құруға және қамтамасыз етуге;

-төтенше жағдайларда іс-әрекет жасауға персоналдарды дайындауға және оқытуға;

-Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша әкімшілік-аумақтық бірлігінің Азаматтық қорғаныс бастығына және жоғарғы тұрған уәкілеттілік бастыққа бағынады.

Азаматтық қорғаныс бастығы міндетті:

Күнделікті дайындық негізінде:

Азаматтық қорғанысты нысанда ұйымдастыру және еңгізуді қажет ететін талаптарды білуге, жеке дайындағын жетілдірі;

- нысанның азаматтық қорғау күшін, басқару органдарын құру;

-нысанның соғыс уақытына және төтенше жағдайларды жою іс-әрекет жоспарларын әзірлеуді ұйымдастыру және уақытылы толықтыру;

-нысан персоналдарын Азаматтық қорғаныс бойынша дайындығын ұйымдастыру және оқыту;

-нысанның барлық персоналдарын жеке, ұжымдық қорғану құралдарымен, Азаматтық қорғаныс мүлігімен қамтамасыз ету;

-қауіпсіз аймаққа нысанды орналастыруға дайындықты алдын ала жүргізу және қауіпсіз ауданды толығымен білу.

Бейбіт уақытта төтенше жағдай қаупі пайда болғанда:

-нысанның басшы құрамын және төтенше жағдайларды алдын алу және жою комиссия мүшелеріне хабарлауды және жинауын ұйымдастыру;

-қажет болған кезде жағдайды әкімшілік-аумақтық бірлігінің әкімшілігінен білу;

-нысан персоналдарын қоғау бойынша жедел шараларды қабылдауға тапсырма беру, болуы мүмкін төтенше жағдайды хабарлау немесе шығынды азайту бойынша шараларды өткізу;

-Азаматтық қорғаныс бастығына және әкімшілік-аумақтық бірлігінің төтенше жағдайларды алдын алу және жою комиссиясына жағдай туралы және өткізген шаралар туралы баяндау.

Бейбіт уақытта төтенше жағдай пайда болғанда:

-нысан персоналдарына уақытында хабарлауды қамтамасыз ету;

-қоршаған ортаның және қауіп көзінің жағдайын бақылауды ұйымдастыру;

-нысан аумағындағы аварияға және апат болған жерге АҚ күші мен құралдарын әкелуді ұйымдастыру;

-АҚ құрамалары командирлеріне авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды енгізуге міндет қою;

-зардап шекендерге медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру және оларды емдеу мекемелеріне көшіру, нысан персоналдарын қауіпсіз жерге алып бару;

-авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды енгізу кезіндегі қауіпсіздік шараларына бақылауды қамтамасыз ету;

-Азаматтық қорғаныс шаралын үздіксіз бақылауды қамтамасыз ету.

Азаматтық қорғанысты соғыс жағдайына көшіргенде:

Көшіруді жүргізбес бұрын:

-басшы құрамды жинау, жағдайды жеткізу және міндеттер қою;

-Азаматтық қорғаныс жоспарын іске енгізу;

-Азаматтық қорғаныс басқару пунктінің есептеу жұмысын ұйымдастыру;

-бақылауды, барлауды ұйымдастыру, нысанды күзетуді күшейту;

-нысанда персоналдарының барлығына жеке қорғану құралда-

До начала занятий руководитель организации образования на совещании руководящего и преподавательского состава заслушивает ответственных лиц (коротко) о готовности к проведению эвакуационной тренировки в случае пожара, уточняет время, порядок доведения установленного сигнала на отработку практической части эвакуационной тренировки в случае пожара, определяет места посредникам и руководящему составу.	Все преподаватели (воспитатели), проводящие первый урок, напоминают коротко учащимся установленный сигнал о возникновении пожара, о действиях учащихся по этому сигналу, место сбора после выхода из здания. Обращают внимание на соблюдение мер безопасности при проведении эвакуационной тренировки в случае пожара.	Каждый учащийся (ребенок) заранее готовит к возможному использованию ватно-марлевую повязку и кладет ее в карман.
За 2-3 минуты до окончания урока перед большой переменной подается установленный сигнал о возникновении пожара.	Преподаватели (воспитатели), проводящие занятия, объявляют «Пожар».	Учащиеся (дети) надевают ватно-марлевую повязку, готовые покинуть класс по команде.
Руководящий состав следит за действиями преподавателей и учеников (воспитателей и детей).	Преподаватели (воспитатели) дают команду «Эвакуация». После занятия учениками класса (деть	Ученики (дети) организовано, не создавая паники, под командой учителя (воспитателя)

Руководство, посредники контролируют проведение тренировок с учащимися, оказывают практическую помощь в их проведении.	Классные руководители (воспитатели) проводят практические тренировки в неурочное время (перемена), вводя в каждую тренировку дух состязательности и игровые элементы, добиваются, чтобы действия учащихся были осознанными, грамотными.	Участвуют в отработке действий при пожаре (в составе класса, группы).
Начальник штаба уточняет с командирами формирований гражданской защиты состояние готовности формирований к работе по ликвидации последствий пожара.	Командиры спасательной группы, санитарного поста, звена пожаротушения, группы охраны общественного порядка уточняют личный состав, функциональные обязанности, порядок оснащения, проводят практические занятия по спасению людей, тушению пожара, оказанию пострадавшим первой медицинской помощи.	
Практические действия преподавательского состава и учащихся при эвакуационной тренировке в случае пожара		

рын және қорғаудың медициналық құралдарын таратуды ұйымдастыру;

- Азаматтық қорғаныс құрамаларын дайындау;
- паналаушыларды қабылдауға қорғаныс имараттарын дайындауды ұйымдастыру;
- шұғыл топты қауіпсіз аймаққа жіберу;
- мүмкін көшіруге дайындықты ұйымдастыру;
- нысанда басшы құрамының тәулік бойы жұмыс істеуін және демалуын қамтамасыз ету.

Көшіруді іске асыру туралы өкімді алысымен:

- көшіруді жүргізуге нысанның эвакуация комиссиясының төрағасының ұсыныстарын тыңдау;
- көшіруді жүргізу үшін, басшы құрамға өкімді беру, оны өткізуді іске асыру;
- ауыспалы кесте бойынша нысанның жұмысына сәйкес ауысып туратын жұмысшыларды жеткізу;
- қауіпсіз аймақта нысанның қызметкерлерінің орналасуын және барлық жағынан қамтамасыз етілуін ұйымдастыру;
- әкімшілік-аумақтық біріншіліктің Азаматтық қорғаныс бастығына көшіру біткені туралы баяндау.

Қарсылас аяқасты шабуыл жасағанда:

- нысанның басқару пунктіне келу;
- өнеркәсіптің авариялық тоқталуын ұйымдастыру;
- нысана персоналдарын паналату бойынша барлық шараларды қолдану;
- құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу үшін сақталған АҚ күштерін дайындаққа келтіру, олардың орындалуын ұйымдастыру;
- дозиметриалдық және химиялық бақылауды ұйымдастыруды басқару;
- жоғары тұрған Азаматтық қорғаныс бастығына жағдайды жеткізу.

НЫСАННЫҢ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӘНЕ ЖОЮ КОМИССИЯ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының ірі нысандарда авария, апат және табиғи дүлей зілзала салдарын жою бойынша жұмыстарын ұйымдастыру, нысанда төтенше жағдайлар әрекеттеріне жұмылдыратын күштер мен басқару органдарының күнделікті дайындығын ұйымдастыру үшін және авария, апат, табиғи дүлей зілзала шығындарын азайтуға бағытталған шараларды іске асыруды бақылау үшін ұйымдастырылады. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиялары тек бейбіт кезеңге ғана құрылады. Қазақстан Республикасы «Азаматтық қорғау туралы» Заңының 7-бабы 1-тармағының талаптары бойынша кеңесші орган болып табылады және бірыңғай мемлекеттік саясат қалыптастыру және жүргізу жөнінде ұсыныстар әзірлеу мақсатында құрылады.

Қазақстан Республикасының «Азаматтық қорғау туралы» Заңының 7-бабы 6-тармағына сәйкес Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының төрағасы болып нысан жетекшісі тағайындалады. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиялары нысанның Азаматтық қорғаныс бастығымен бекітілетін бір жылға жұмыс жоспарын даярлайды.

Нысанның төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының негізгі міндеттері:

-ТЖ-ны ескерту, ықтимал қауіпті нысандарының тұрақтылығын жоғарлату, ТЖ пайда болғанда нысан қызметінің даярлығын қамту шараларын даярлауды басқару мен оларды іске асыру;

-ықтимал қауіпті нысандарда бақылау, оқшаландыру және хабарлау жүйелерін құру және дайын күйде ұстау жұмыстарын ұйымдастыру;

-басқару органдары, күш және құралдардың ТЖ-ға дайындығын қамтамасыз ету, оларды жою мен нысанда жұмыс істейтін қызметкерлерді қауіпсіз жерге көшіруді басқару;

-ТЖ-ны жойғанда қаржы және материалдық қорларды құрып, қолдануды басқару;

-басқару құрам, күш пен құралдарды, сондай-ақ нысандардың жұмыс істейтін қызметкерлерінің ТЖ-ғы іс-әрекеттерге үйретуді дайындауды ұйымдастыру.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ ЭВАКУАЦИОННОЙ ТРЕНИРОВКИ В СЛУЧАЕ ПОЖАРА

Действия руководителя	Действия преподавателей (классных руководителей, Воспитателей)	Действия обучаемых (Детей)
1	2	3
Подготовительный период		
На совещании до руководящего и преподавательского состава (воспитателей) доводится приказ о подготовке и проведении тренировки.	Классные руководители (воспитатели) уточняют план эвакуации учащихся (детей) из здания, места размещения классов (групп) на прилегающей безопасной территории. Классный руководитель (Воспитатель) _____ готовит свой класс (группу) и показывает действия учащихся (детей) во время тренировки всему задействованному личному составу педагогов.	Изучают памятки, буклеты о действиях населения при возникновении пожара в школе. Уточняют маршрут движения из здания школы, место размещения класса на территории школы. Учатся оказывать взаимопомощь. Готовят (изготавливают) к возможному использованию ватно-марлевые повязки.

«Утверждаю»
Руководитель тренировки
_____ Ф.И.О.
(при его наличии)
_____
(подпись)
«__» _____ 20__ г.

ПЛАН
подготовки и проведения эвакуационной тренировки
в случае пожара

Тема: «Действия преподавательского состава и учащихся при возникновении пожара в _____».

Учебные цели:

Общая – проверить готовность учебного заведения к выполнению мероприятий гражданской защиты при возникновении пожара в _____.

Для руководящего, преподавательского состава (воспитателей) – приобрести практические навыки в организации и проведении мероприятий гражданской защиты при возникновении пожара в _____.

Для учащихся (детей) – выработать навыки грамотных действий и правильного поведения при возникновении пожара в школе.

Время проведения – _____.

Место проведения – здание и территория школы.

Участники эвакуационной тренировки в случае пожара: руководящий, преподавательский состав, учащиеся (воспитатели, дети).

Учебный вопрос: практические действия педагогов и учащихся при возникновении пожара в _____.

Материальное обеспечение и литература:

Памятки, буклеты по действиям населения при возникновении пожара.

План-схема экстренной эвакуации учащихся (детей) из здания.

План-схема безопасной территории у здания.

Технические средства оповещения.

Средства оснащения формирований гражданской защиты.

Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының төрағасының міндеттері:

Күнделікті қызмет режимінде:

-төтенше жағдайларды жою іс-әрекет жоспарын даярлауға қатысу;

-жыл сайын төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының жұмысын жоспарлау;

-қауіпсіздік даракөзін айқындау, бағалап және болуы мүмкін авария, апат салдарын болжау, жұмыстың қауіпсіз жүруін бақылау;

-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу үшін күш пен құралдарды құруды бақылап, осы жұмыстар жүргізілу үшін басқару органдары мен құралдардың ұдайы дайын болуын қамтамасыз етуді бақылау;

-басқа нысандармен құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізуге олардың органдары мен күшін жұмылдыру мәселелері туралы келісу;

-авария пайда болу қаупі мен олардың нұқсан келтіруін төмендету шараларын даярлап, іске асыруды бақылау;

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссия мүшелерін дайындап, үйрету;

-тұрақты басқару жүйесінің дайындығын қамтып, оны жетілдіру.

Жоғарғы әзірлік режимінде:

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының мүшелерін хабарландырып, жинауды ұйымдастыру;

-керек кезде аудан (қала) төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының жағдайын анықтау;

-қалыптасқан жағдайды бағалап, ол туралы өзінің ұсыныстарын нысанның Азаматтық қорғаныс бастығын және аудан (қала) төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясына баяндау;

-Азаматтық қорғаныс быстығынан тапсырмалар алып, оларды комиссия мүшелеріне жеткізу;

-Азаматтық қорғаныс бастығы бұйрығының (өкімінің) жобасын дайындауға қатысу;

-азаматтық қорғау негізгі құрамаларын дайын күйге жеткізуге бұйрық беру;

-басқару құрам санынан алынған ақпараттарды жедел кезекші арқылы үнемі қоршаған ортаны бақылау;

-жоғарыдағы өзгерістер туралы нысанның Азаматтық қорғаныс бастығын және аудан (қала) төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясына баяндау.

Төтенше жағдай режимінде:

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының мүшелеріне хабарлау және жинауды ұйымдастыру;

-Азаматтық қорғаныс быстығына келіп, тиісті тапсырмалар алып, оларды комиссия мүшелеріне жеткізу;

-әрекет тәртібі туралы нысан жұмысшылары мен қызметкерлеріне және жақында тұратын халыққа хабарлауды бақылау;

-жағдайды бағалау, нысан жұмысшылары мен қызметкерлерін қорғау бойынша жедел шаралар жүргізуге өкім беру;

-азаматтық қорғау құрамаларын дайындау;

-барлау жүргізу, шығын көлемін бағалауды ұйымдастыру, кректі күш пен құралдарды жұмылдыруды есепке алу;

-құтқару және шұғыл жұмыстары мен төтенше жағдайлар салдарын жою жұмыстарын жүргізуге Азаматтық қорғаныс бастығының шешімін орындауды ұйымдастыру;

-төтенше жағдайлар салдарын жоюға қатысатын азаматтық қорғау құрамаларының әрекеттерін басқару;

-қажет болғанда көрші нысандармен әрекеттесуді ұйымдастыру;

-жұмысшылар, қызметкерлер және жақын жерде тұратын халықтың өмірін қамтитын мәселелерді жедел шешу;

-төтенше жағдайлар салдарын жою жұмыстары қалай жүріп жатқаны туралы Азаматтық қорғаныс бастығына аудан (қала) төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясына жедел баяндау.

4.	Проведение инструкторского -методического занятия с командирами аварийно-спасательных служб и формирований, привлекаемых на тренировку.			
5.	Подготовка обучаемых к тренировке: -приведения в готовность техники и имущества; -приведения в готовность пунктов сбора населения; -установка стенда схемы улицы в видном месте, с указанием пункта сбора населения; -вывешивания табличек-указателей в направлении в место сбора населения.			
6.	Организация связи и охрана общественного порядка в период проведения тренировки.			
7.	Проверить состояние готовности аппаратуры оповещения, уличных громкоговорителей, подвижных средств оповещения.			
8.	Ввести в действие план проведения тренировки.			
9.	Общее построение участников тренировки, разбор тренировки, подведение итогов.			

Начальник штаба тренировки – начальник Управления (отдела) по чрезвычайным ситуациям города (района) _____

_____
Ф.И.О.(при его наличии)

_____
(подпись)

Руководитель организации издает приказ по итогам сейсмотренировки, представляет в районный отдел (управление) по чрезвычайным ситуациям и вышестоящий орган управления отчет (донесение) о проведенной сейсмотренировке.

Начальник штаба руководства тренировки _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

«Утверждаю»

Руководитель тренировки

_____
Ф.И.О.

(при его наличии)

_____
(подпись)

« ____ » _____ 20 ____ г.

КАЛЕНДАРНЫЙ ПЛАН подготовки и проведения селетренировки

№	Мероприятия	С р о к испол- нения	К о н - троль испол- нения	Ответ- ствен- н ы е испол- нители
1.	Рекогносцировка места, маршруты выдвижения, участок работы.			
2.	Разработка документов на проведение тренировки.			
3.	Вручение приказа о проведении учения командирам формирований, привлекаемых на тренировку.			

НЫСАНЫҢ АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАНЫС ШТАБЫ БАСТЫҒЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Нысана Азаматтық қорғаныс штабы бастығы, Азаматтық қорғаныс бастығына бағынышты және оның орынбасары болып табылады. Ол насанның лауазымды тұлғалардың міндетті түрде орындауы керек, Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша, Азаматтық қорғаныс бастығының атынан өкім беруге құқығы бар.

Азаматтық қорғаныс штабы бастығы өз қызметінде негізгі нұсқаулықтардың ережелерін және басқа басшылық жүргізілетін құжаттарды, нысан Азаматтық қорғаныс бастығының және ауданның (қаланың) төтенше жағдайлар бойынша бөлімшелерінің жарлықтарын басшылыққа алады.

Азаматтық қорғаныс штабы бастығы, Азаматтық қорғаныс штабы жеке құрамының тікелей бастығы болып табылады.

Нысананың Азаматтық қорғаныс штаб бастығының міндеттері:

Күнделікті қызмет режимінде:

-Азаматтық қорғаныс жоспарына сәйкес бейбіт уақыттан соғыс кезеңіне даярлау жұмыстарын басқару, жыл сайын оларға түзетулер енгізу;

-Азаматтық қорғаныс бойынша, Азаматтық қорғаныс штабының, басқарушы құрамның, Азаматтық қорғанысты құрылуларын, нысандардың жұмысшылары мен қызметкерлерінің дайындықтарын ұйымдастырып, жоспарлау;

- басқарушы органдардың, хабарлау және байланыс жүйелерінің, нысандардың күштері құралдарын төтенше жағдайлар кезіндегі іс-қимылдарға дайындықтарын қамтамасыз ету;

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының, нысандардың басқа да комиссияларын құру мен солардың жұмысына қатысу;

-тиісті құзырлы органдарға хабарлама және басқа да есеп құжаттарын уақытында ұсыну;

-азаматтық қорғау мәселесі бойынша оқып жатқандардың барлық санаттарының дайындықтарының есебін жүргізіп, сабақ, оқулар және жаттығулар мен машықтануларды жүргізу;

-персоналды қоғауды жобалау, оны жеке қорғану құралдарымен қамтамасыз ету;

-нысан эвакокомиссиясының төрағасымен бірге көшіру бойын-

ша есеп жүргізіп, нысан жұмысшылары мен қызметкерлерін және олардың отбасыларын әкімшілік пен көшірілгендерді қабылдау органдарымен бірлесіп қауіпсіз жерлерге орналастыру;

-нысандардың Азаматтық қорғаныс бойынша оқу-материалды базасын жетілдіру, Азаматтық қорғанысты насихаттау шараларын өткізу;

-нысандардағы барлық Азаматтық қорғаныс шараларын толық және уақытылы өткізуді үздіксіз бақылау;

-хабарламалардың тізімдеме, журнал, бланктарын дайындауды ұйымдастырып, олармен АҚ құрамаларын және қызмет бастықтарын қамтамасыз ету.

Жоғарғы әзірлік режимінде:

-дабылды қайта қайталап, жұмыс уақытында оны персоналға, жұмыстарын тыс уақытта жүргізетін басқару құрамына жеткізу;

-жағдайды алдын ала бақылау;

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының мүшелерін жинап, комиссия жұмыс істеу үшін тиісті деректерді даярлау;

-Азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығының (өкімінің) жобаларын дайындау;

-нысанды шұғыл күзету, барлау мен қоршаған ортаны бақылау жұмыстарын ұйымдастыру;

-өткізілген шаралар туралы жоғарғы төтенше жағдайлар органдарына хабарлау.

Төтенше жағдай режимінде:

-төтенше жағдай орын алғаны туралы дабылды басқару құрам мен жұмысшыларға, қызметшілерге тез арада хабарлауды қамтамасыз ету;

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясы мүшелерінің жиналуын қамтамасыз ету;

-төтенше жағдайларды жою іс-әрекет жоспарын енгізу;

-жағдай туралы АҚ құрылымдарының барлауы және жоғарғы төтенше жағдайлар органдарынан ақпараттар жинауды ұйымдастырып, оларды талдау;

-нысанның персоналдарын қорғау бойынша шұғыл шаралар қабылдау;

-нысанның негізгі шараларының күнтізбелік жобаларының орындалуын бақылау;

	пострадавшим, охроне общественного порядка.	
Подведение итогов сейсмотренировки		
Руководитель на совещании заслушивает своих заместителей, посредников, руководителей структурных подразделений, подводит итоги общей сейсмотренировки, анализирует действия руководящего состава, рабочих и служащих, дает указания по устранению выявленных недостатков, определяет время руководителям для проведения частного разбора, дополнительных занятий, частных сейсмотренировок.	Руководители структурных подразделений уясняют оценку их действиям и действиям их подчиненных, выявленные недостатки, намечают пути их устранения, готовят материалы для проведения частного разбора в своих цехах. В определенное время руководителем организации проводят итоги сейсмотренировки с рабочими и служащими. При необходимости проводят дополнительные занятия, частные сейсмотренировки. На подведении итогов присутствуют и выступают заместители руководителя организации, посредники.	Рабочие и служащие уясняют допущенные ошибки, уточняют свои действия, обмениваются опытом.

	(для остальных), после окончания толчков объявляют: «Всем срочно покинуть здание!», руководители структурных подразделений организуют вывод людей из здания, на площадке месте сбора проверяют наличие людей и результаты докладывают руководству организации (начальнику штаба гражданской обороны).	за период толчков, то занимают относительно безопасные места, а затем быстро покидают здание - верхних этажей – сначала первого толчка занимают относительно безопасные места, а по окончании толчков быстро покидают здание и следуют на место сбора людей, где пострадавшим если это необходимо оказывают первую медицинскую помощь.
Начальник штаба гражданской обороны дает команду о приведении формирований в готовность.	Командиры формирований объявляют сбор личного состава, проверяют их наличие, (при необходимости) оснащают личный состав и докладывают начальнику штаба гражданской обороны о готовности к спасению оставшихся в здании людей, тушению пожаров, оказанию первой медицинской помощи	Личный состав формирований прибывает в заранее установленные места, получают оснащение (при необходимости) и находится в готовности к проведению спасательных и других неотложных работ.

-төтенше жағдайлардың алдын алу және жою комиссиясының жұмысына араласып, уақытында комиссия бастығы және жоғарғы органдардың тапсырмаларын (өкімдерін) атқарушы органдарға уақытында жеткізу;

-жағдай мен қолдалынып жатқан шаралар туралы мәліметтерді жоғарғы органдарға жеткізу.

Азаматтық қорғанысты соғыс жағдайына ауыстыру кезіндегі әрекеттері:

Эвакуацияға дейін:

-нысанның Азаматтық қорғаныс бастығына алған өкілет туралы баяндап, өкілет алғаның жоғарғы органдар алдында растау;

-уақытында хабарлап, нысанның құрамдарының жиналуын қамтамасыз ету;

-басқару пунктін орналастырып, химиялық-радиациялық бақылау қойып, басқару құрамды тәулік бойғы кезекке қою, хабарландыру мен байланысжүйесін даярлау, жоғарғы бастықтар және олардың басқару органдарымен байланыс жасау;

-жедел топты қауіпсіз аймаққа уақытында жіберуді қамтамасыз ету және оның басқару пунктін орналастыру;

-қорғану имараттарын халықты қабылдауға дайындығын қамтамасыз етіп, азық-түлік, дәрі-дәрмек пен қауіпті ауданда судың қорымен қамтамасыз етуін бақылау;

-жеке қорғану құралдары мен басқа да мүлікті АҚ құрамына, жұмысшылар мен қызметшілерге беруді бақылау;

-нысанның күшейтілген қорғауын құру және қамтамасыз ету;

АҚ жоспарымен ескерілген, шаралардың атқарылып жатқаны туралы Азаматтық қорғаныс бастығына және төтенше жағдайлар бойынша жоғарғы органдарға баяндау.

Эвакуация жүргізуге өкім алғаннан кейін:

-көшіру шараларын жүргізу туралы берілген өкімді эвакооргандары мен құрылымдық бөлімшеге, нысанның жұмысшылары мен қызметкерлеріне жеткізуді қамту;

-басшы құраммен, АҚ қызметтерінің және цех, бригада бастықтарымен, нысанның кесте бойынша жұмысының кезегін жоспарлап, қамту;

-қауіпсіз аумақтағы жедел топтың көшірілгендерді қабылдап, орналастыруға есеп дайындығын тексеру;

-көшіру шаралары аяқталғаннан кейін, АҚ күштер топтамаларының құрамындағы АҚ құрамаларын қолдану тәртібі мен олардың міндеттерін анықтау.

Күтпеген жерден шабуыл жасаған кезде:

-әуе шабуылы туралы дабылды нысанның бүкіл жұмысшылары мен қызметкерлеріне жеткізуді қамту;

-басқару пунктіне жетіп, оның жұмысын ұйымдастыру;

-өндірістің қауіпсіз жағдайы мен нысанда жұмыс істейтіндердің жасырынуын бақылау;

-күтпеген шабуылдан кейін, барлау ұйымдастырып, жадайды бағалап, қалған АҚ күштерін даярлатып, нысанның АҚ бастығына құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізуге ұсыныстар баяндау;

-қауіпсіз жерлерден қосымша АҚ күштері келгеннен кейін солармен бірігіп құтқару жұмыстарын жүргізу;

-АҚ күштерін басқару мен олардың дайындықтарын қалпына келтіруді қамту;

-қызметкерлермен, төтенше жағдайлар бойынша жоғарғы органдармен тұрақты байланысты қамтып, ол бұзылған кезде, оны қайта қалпына келтіру шараларын қабылдау;

-аудандық (қалалық) төтенше жағдайлар бөліміне (басқармасына) нысандағы жағдай мен міндеттерін атқару жолдары туралы баяндау.

Практические действия руководящего состава, рабочих и служащих		
В день проведения тренировки руководитель организации на совещании руководящего состава заслушивает руководителей структурных подразделений о готовности к проведению сейсмостренировки, определяет время, порядок доведения установленного в организации сигнала о начале землетрясения, уточняет места своим заместителям и посредникам. В установленное время подается сигнал о начале землетрясения, заместители руководителя и посредники наблюдают за действиями руководителей структурных подразделений, рабочих и служащих.	Руководители структурных подразделений, прибыв на свои рабочие места, через бригадиров и других руководителей низовых звеньев напоминает установленный сигнал о начале землетрясения, порядок действий рабочих и служащих, необходимость соблюдения мер безопасности. Заместители руководителя организации, посредники за несколько минут до подачи установленного в организации сигнала прибывают в структурные подразделения. Включаются звуковые (или иные установленные сигналы). Руководители структурных подразделений объявляют: «Землетрясение! Срочно покинуть здание!» (для 1-2 этажа), «Землетрясение! Занять безопасные места!»	Получив напоминание от бригадира или другого руководителя низового звена о готовности к сейсмостренировке каждый рабочий и служащий определяет относительно безопасное место – укрытие на период толчков, намечает для себя кратчайший путь к основному (запасному) выходу, готовит к возможному использованию средств индивидуальной защиты (ватно-марлевую повязку или противопыльную тканевую маску) кладет ее в карман. Рабочие и служащие: -1-2 этажей – выбегают из здания через основной (запасной) выходы и следуют на площадку (место) сбора людей. Если (с учетом малого запаса времени –15-20 сек.) они не успевают выбежать из здания

организации и проведении мероприятий защиты при землетрясении.

Для личного состава формирований – совершенствовать практические навыки в оповещении, сборе, оснащении и готовности к проведению спасательных работ.

Для рабочих и служащих – выработать навыки практических действий и правильного поведения при землетрясении.

Время: по решению руководителя организации.

Место проведения: производственные и управленческие здания, сооружения, территория организации.

Участники сейсмотренировки: весь коллектив организации.

Учебный вопрос: практические действия руководящего состава, рабочих и служащих (наименование организации) при землетрясении во время нахождения на рабочих местах.

Материальное обеспечение и литература:

1. План защиты от чрезвычайных ситуаций (наименование организации) при землетрясении.

2. Планы действий должностных лиц после землетрясения.

3. Таблица возможного состояния зданий, возможных потерь и ожидаемого ущерба после землетрясения.

4. План-схемы экстренной эвакуации работающего персонала.

6. План-схемы относительно безопасной территории организации.

Начальник штаба руководства тренировки _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

Порядок проведения общей сейсмотренировки в организации

Действия руководителя	Действия руководителей структурных подразделений, посредников	Действия рабочих и служащих
1	2	3

ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Азаматтық қорғау мәселелері бойынша жұмысшыларды және қызметкерлерді дайындау және оқыту жөніндегі шаруашылық нысандарынның Азаматтық қорғаныс бастығына (штаб бастығына) көмек

Халыққа және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру тәртібі

Мемлекеттік органдар, ұйымдар және қоғамдық бірлестіктер Заңмен жүктеген өкілеттіктерге сәйкес азаматтық қорғау саласында хабар беруді жүзеге асырады (ҚР «Азаматтық қорғау туралы» Заңының 47 -бабы).

Қауіпті өндірістік объектілердің басшылары жақын тұратын халықты техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың туындау қаупі және туындауы туралы құлақтандырудың жергілікті жүйелерін іске қосу арқылы құлақтандырады.

Азаматтық қорғау саласында білімді насихаттау тәртібі

Азаматтық қорғау саласында білімді насихаттау уәкілетті органның ведомствосы, оның аумақтық бөлімшелері, сондай-ақ мемлекеттік органдар, ұйымдар мен қоғамдық бірлестіктер арқылы жүзеге асырылады.

Азаматтық қорғау саласында оқу-жаттығулар мен жаттығуларды ұйымдастыру тәртібі (ҚР ІІМ 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығымен бекітілген)

Оқу-жаттығулардың, жаттығулардың барлық түрлері мынадай мақсатта жүргізіледі:

-басқару органдарының, басшылық құрамның, құрылымдардың, ұйымдардың жұмысшылары мен қызметшілерінің табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарын жою бойынша жұмысында жоғары үйлесімділікке қол жеткізу, олардың тыныс-тіршілігін қалпына келтіру және Азаматтық қорғанысты жүргізу;

-табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда адамдарды қоғаудың амалдары және тәсілдерін жетілдіру;

- табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың сал-

дарының алдын алу және жою бойынша іс-қимылдар жоспарларының және Азаматтық қорғаныс жоспарларының шынайылығын, міндеттерді шешуге күштер мен құралдардың әзірлігін тексеру;

-авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізудің амалдары мен тәсілдерін әзірлеу, құрылымдарды және техниканы қолданудың тиімділігін аттыру.

Кешенді оқу-жаттығулар басшылық құрамды, басқару органдарын, азаматтық қорғау құралымдарын, жұмысшыларды және қызметшілерді, ұйымға жақын тұратын халықты даярлаудың бір нысаны болып табылады.

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың туындау қаупі және жоюмен байланысты іс-шараларды пысықтау бойынша, азаматтық қорғаныс бойынша кешенді оқу-жаттығулар – **3 жылда 1 рет.**

Объектілік деңгейдегі кешенді оқу-жаттығуларға жеке құраммен, техникамен, аспаптармен және мүлікпен жабдықталған азаматтық қорғаудың объектілік қызметтері мен құрылымдары, сондай-ақ құрылымдардың құрамына кірмейтін жұмысшылар және қызметшілер тартылады.

Объектілік деңгейдегі кешенді оқу-жаттығуларды дайындау және өткізу үшін оқу-жаттығудың басшысы, азаматтық қорғау құрылымдарын жарактандыруға және техникалық қауіпсіздікке жауаптылар тағайындалады.

Объектілік деңгейдегі кешенді оқу-жаттығуды өткізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:

-ұйым басшысының – азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығы;

-нысан бойынша кешенді оқу-жаттығуды дайындаудың күнтізбелік жоспары;

-нысанда кешенді оқу-жаттығуды өткізу жоспары.

Азаматтық қорғауды бейбіт жағдайдан соғыс жағдайына көшіру бойынша штабтық жаттығулар – **2 жылда 1 рет.**

Объектілік жаттығулар – **3 жылда 1 рет.**

Объектілік жаттығулар жұмыс істеушілердің саны 300-ден аз, санатталмаған ұйымдарда, жоғары және орта арнайы оқу орындарында, сыйымдылығы 600 төсектен аз медициналық емдеу-сауықтыру мекемелерінде өткізіледі.

Ход тренировки

Время	У ч е б н ы е вопросы	Обстановка (характер вводных)	Действия руководи- теля	Действия обучаемых
-------	--------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	-----------------------

Первый этап: (название этапа, его содержание, учебная цель, время)

Второй и последующие этапы.

Разбор тренировки.

Начальник штаба руководства тренировки _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

«Утверждаю»

Руководитель тренировки
_____
Ф.И.О.

(при его наличии)

_____
(подпись)

«__» _____ 20__ г.

ПЛАН

проведения общей сейсмотренировки

_____
(наименование организации)

Тема: «Действия руководящего состава, рабочих и служащих (наименование организации) при землетрясении».

Учебные цели:

Общая – проверить готовность (наименование организации) к выполнению мероприятий защиты при землетрясении.

Для руководящего состава – приобрести практические навыки в

Начальник штаба руководства тренировки _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

«Утверждаю»
Руководитель тренировки
_____
Ф.И.О.
(при его наличии)
_____
(подпись)
«__» _____ 20__ г.

ПЛАН проведения объектовой тренировки

_____
(наименование организации)

Тема: _____

Учебные цели:

для руководящего состава: - _____

для органов управления: _____

для командиров и личного состава формирований: _____

для рабочих и служащих, не входящих в формирования: _____

для населения, проживающего вблизи потенциально опасного
объекта: _____

Время: календарные сроки и общая продолжительность

Состав участников: _____

Замысел тренировки _____

Этапы тренировки, учебные вопросы и время на отработку каж-
дого из них: _____

Объектілік жаттығуды өткізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:

-жаттығуды дайындау және өткізу туралы ұйым басшысының –
азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығы;

-нысан бойынша объектілік жаттығуды дайындаудың күнтіз-
белік жоспары;

-нысан бойынша объектілік жаттығуды өткізу жоспары.

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою
және азаматтық қорғаныс бойынша міндеттерді орындау үшін азамат-
тық қорғау құрылымдарын дайындау бойынша арнайы тактикалық
оқу-жаттығулар – **жылына 1 рет**, азаматтық қорғаудың құрылымда-
рымен, объект орналасқан нақты объектіге, өндіріске, аумаққа тән.

Объектілік деңгейде арнайы тактикалық оқу-жаттығуды дайын-
дау және өткізу үшін оқу, оқу-жаттығу барысында жоспарланған
іс-шараларды жүргізуге жаупты (қауіпсіздік техникасы бойынша
нұсқаулық үшін, қажетті мүлікпен жарақтау үшін) оқу-жаттығу бас-
шысы тағайындалады.

**Объектілік деңгейде арнайы тактикалық оқу-жаттығуды өт-
кізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:**

-арнайы тактикалық оқу-жаттығуды дайындау және өткізу тура-
лы ұйым басшысының бұйрығы;

-нысан бойынша арнайы тактикалық оқу-жаттығуды дайындау-
дың күнтізбелік жоспары;

-нысан бойынша арнайы тактикалық оқу-жаттығуды өткізу
жоспары.

Жаттығулар:

1. Қауіпті өндірістік объектілерінде авариялық жағдайлар және
оқыс оқиғалар бойынша – **тоқсан сайын**.

Авариялық жағдайлар және оқыс оқиғалар бойынша жаттығулар
ұйымдардың қызметкерлерімен (азаматтық қорғаныс бойынша са-
наттарға жатқызылған ұйымдар), студенттермен, білім беру ұйымда-
рының оқушыларымен, педагогтарымен, мектепке дейінгі тәрбие
және оқу ұйымдарының тәрбиешілерімен, балаларымен және қызмет
көрсетуші персоналымен өткізіледі.

**Авариялық жағдайлар және оқыс оқиғалар бойынша жат-
тығуларды өткізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:**

-авариялық жағдайлар және оқыс оқиғалар бойынша жаттығуларды дайындау және өткізу туралы ұйым басшысының – азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығы;

-нысан бойынша авариялық жағдай бойынша жаттығуларды өткізу жоспары.

2. Сейсмикалық жаттығулар (сейсмикалық қауіпті өңірлер үшін) – **тоқсан сайын.**

Сейсмикалық жаттығулар сейсмикалық қауіпті өңірлерде орналасқан ұйымдардың қызметкерлерімен, студенттермен, білім беру ұйымдарының қызметкерлерімен, педагогтармен, мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдарының тәрбиешілерімен, балаларымен және қызмет көрсетуші персоналмен өткізіледі.

Сейсмикалық жаттығуларды арнайы тактикалық оқу-жаттығулармен біріктіруге рұқсат етіледі.

Сейсмикалық жаттығуларды дайындау және өткізу үшін жаттығу басшысы, оның орынбасарлары тағайындалады, сондай-ақ жаттығуды басқару штабы құрылады.

Сейсмикалық жаттығуларды өткізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:

-жалпы сейсмикалық жаттығуды дайындау және өткізу туралы ұйым басшысының бұйрығы;

-нысан бойынша жалпы сейсмикалық жаттығуды өткізу жоспары.

3. Селге қарсы жаттығулар (селге қауіпті өңірлер үшін) – сел қауіпі бар кезендер басталар бұрын **жылына 1 рет.**

Селге қарсы жаттығулар сел қауіпті өңірлерде орналасқан орналасқан ұйымдардың қызметкерлерімен, студенттермен, білім беру ұйымдарының қызметкерлерімен, педагогтармен, мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдарының тәрбиешілерімен, балаларымен және қызмет көрсетуші персоналмен өткізіледі.

Селге қарсы жаттығуларды өткізу кезінде сырғыма қауіпті өңірлерде сырғымадан қорғау бойынша іс-шараларды қарау қажет.

Селге қарсы жаттығуларды арнайы тактикалық оқу-жаттығулармен біріктіруге рұқсат етіледі.

Селге қарсы жаттығуларды дайындау және өткізу үшін жаттығу басшысы, оның орынбасарлары тағайындалады, сондай-ақ жаттығуды басқару штабы құрылады.

3	Подготовка рабочих и служащих, не входящих в состав формирования 1. Изучение вопросов, подлежащих отработке в ходе тренировки. 2. Сдача нормативов. 3. Изучение инструкции по мерам безопасности и т.д.			
4	Подготовка населения, проживающего вблизи потенциально опасного объекта 1. Отработка вопросов оповещения. 2. Изучение вопросов, подлежащих отработке в ходе тренировки. 3. Изучение инструкции по мерам безопасности.			
5	Мероприятия по материально-техническому и медицинскому обеспечению 1. Обеспечение участников тренировки продуктами питания, водой, предметами первой необходимости. 2. Обеспечение горючими и смазочными материалами. 3. Обеспечение запчастями и организация технического обслуживания техники. 4. Обеспечение участников тренировки средствами оказания первой медицинской помощи и медикаментами и т.д.			

«Утверждаю»
 Руководитель тренировки
 _____ Ф.И.О.
 _____
 _____ (подпись)
 «__» _____ 20__ г.

КАЛЕНДАРНЫЙ ПЛАН подготовки объектовой тренировки

(наименование организации)				
№ п /п	Наименование мероприятий	Срок исполнения	Ответственные исполнители	Отметка о выполнении
1	Подготовка руководства тренировки и органов управления 1. Изучение руководящих документов и учебно-методической литературы. 2. Проведение объектовой тренировки. 3. Проведение рекогносцировки района. 4. Разработка документов по объектовой тренировке.			
2	Подготовка формирований 1. Изучение вопросов, подлежащих отработке в ходе тренировки: - с командирами формирований; - с личным составом. 2. Изучение инструкции по мерам безопасности и т.д.			

Селге қарсы жаттығуларды өткізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:

-қала (аудан) әкімінің – азаматтық қорғаныс бастығының өкімі;
 -нысан бойынша селге қарсы жаттығуды дайындаудың және өткізудің күнтізбелік жоспары.

4. Су жайылу, су басу, су тасқыны болуы мүмкін аймақтарда – су тасқыны қаупі бар кезендер басталар бұрын **жылына 1 рет.**

5. Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығулар – **тоқсан сайын.**

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығулар ұйымдардың қызметкерлерімен, студенттермен, білім беру ұйымдарының оқушыларымен, педагогтармен, мектепке дейінге тәрбие және оқу ұйымдарының тәрбиешілерімен, балалармен және қызмет көрсетуші персоналмен өткізіледі.

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуларды сейсмикалық қауіпті өңірлердегі сесмикалық жаттығулармен және сел қауіпті өңірлердегі сел жаттығуларымен біріктіруге рұқсат етіледі.

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуларды дайындау және өткізу үшін жаттығу басшысы, оның орынбасарлары тағайындалады, сондай-ақ жаттығуды басқару штабы құрылады.

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуларды өткізу үшін мынадай құжаттар әзірленеді:

-білім беру ұйымы басшысының әкімінің - Азаматтық қорғаныс бастығының өкімі;

-нысан бойынша өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуды дайындау және өткізу жоспары.

Оқу сабақтары – жыл сайын. ҚР ІІМ 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығына сәйкес Азаматтық қорғау саласында оқытуды шаруашылық ұйымдарында ұйымдастыру келесі түрде көрсетілген.

Жұмыс орны бойынша азаматтық қорғаныс санаттарына жатқызылған ұйымдар жұмыскерлерінің оқытудан өту тәртібі

Санатталған ұйымдардың жұмыскерлерін оқыту азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқу бағдарламасымен сәйкес жоспарланады және **жыл сайын** жүргізіледі.

Санатталған ұйымдардың жұмыскерлері жұмыс уақыты шегінде жұмыс орны бойынша даярлықтан өтеді.

Санатталған ұйымдар басшыларының шешімі бойынша санатталған ұйымдардың жұмыскерлері уәкілетті органның ұйымдарында және оқу мекемелерінде және басқа мамандандырылған оқу орталықтарында шарт негізінде даярлықтан өте алады.

Оқу топтарының, сабақ жетекшілерінің тізімдерін және сабақтарды өткізу кестесін ұйым басшысы бекітеді.

Сабақтар жұмыс уақытында оқу бағдарламасына сәйкес көлемде өткізіледі.

Кестеге сәйкес сабақтар өткізуді және оған оқытылатындардың қатысуын сабақ жетекшісі нысанда өткізілген сабақтарды есепке алу журналында жүзеге асырылады, оны әр оқу тобында жүргізеді.

Оқу аяқталған соң қорытынды тестілеу жүргізіледі. Қорытынды тестілеудің мазмұнын оқытуды жүргізген ұйымның басшысы бекітеді. Ұйым қызметкерлерін оқытуды және тестілеуді тиісті компьютерлік бағдарламаларды пайдалана отырып, интерактивті түрде өткізуге болады.

Сабақтың жалпы санынан 25% және одан да көп қатыспаған тыңдаушылар қорытынды тестілеуді тапсыруға жіберілмейді.

Оқудан өткен және қорытынды тестілеуді қанағаттанарлық жақсы және өте жақсы көрсеткіштермен тапсырған тыңдаушыларға нысан бойынша азаматтық қорғау саласында оқытудан өткені туралы анықтама беріледі.

Азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылмайтын ұйымдардың қызметкерлерін және жұмыссыз халықты оқыту

Азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылмайтын ұйымдардың қызметкерлерін және жұмыссыз халықты оқыту көзделген оқу-жаттығуларға және жаттығуларға қатысып жүзеге асырылады.

Төтенше жағдайлардан қорғау мәселелерін зерделеу дербес радиохабарларды тыңдау, интернет-ресурсты, телебағдарламаларды қарау, жаднамаларды, парақшалалар мен буклеттерді зерделеу, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою тақырыбы бойынша өткізілетін іс-шараларға бару арқылы жүзеге асырылады.

«Утверждаю»

Руководитель тренировки

_____
Ф.И.О.

(при его наличии)

_____
(подпись)

«__» _____ 20__ г.

ПЛАН проведения тренировки по аварийным ситуациям и инцидентам

1. Тема: _____
2. Учебные цели: _____
- для руководящего состава: _____
- для личного состава формирований: _____
- для рабочих, служащих, студентов и учащихся, не входящих в формирования: _____
- для населения, не занятого в производстве и сфере обслуживания: _____
3. Время проведения: _____
4. Состав участников: _____
5. Исходная обстановка: _____

Ход тренировки

Время	У ч е б н ы е вопросы	Обстановка (характер вводных)	Действия руководи- теля	Действия обучаемых
-------	--------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	-----------------------

Разбор тренировки.

Приложение:

1. Перечень и содержание вводных, способы и время их вручения.
2. Схема мест практических действий с нанесенной обстановкой.

Начальник штаба руководства тренировки _____

(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

«Утверждаю»
Начальник Гражданской обороны

_____
(наименование организации)
_____
Ф.И.О.
(при его наличии)

_____
(подпись)
«__» _____ 20__ г.

ПЛАН

проведения тактико-специального учения

с _____
(название формирований)

Тема: _____

Учебные цели: _____

Время (указывается календарный срок): _____

Состав обучаемых (указывается перечень привлекаемых формирований): _____

Материально-техническое обеспечение: _____

Тактическая обстановка: (дается текстуально и, если необходимо, дополняется схемой): _____

Ход учения

Время	У ч е б н ы е вопросы	Обстановка (характер вводных)	Действия руководи- теля	Действия обучаемых
-------	--------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	-----------------------

Первый этап: Приведение формирований в готовность.

Второй этап: Выдвижение в район аварийно-спасательных и неотложных работ.

Третий этап: Проведение аварийно-спасательных и неотложных работ.

Четвертый этап: Завершение аварийно-спасательных и неотложных работ и вывод из очага поражения (зоны заражения).

Разбор учения.

Начальник штаба руководства учением _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О. (при его наличии)

_____
(подпись)

Ұйымның сұрай салуы бойынша уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері ұйымдардың жұмыскерлерімен нақты тақырыптар бойынша көшпелі сабақтар өткізе алады.

Санатталмаған ұйымдардың жұмыскерлері ұйымдарда және уәкілетті органның оқу мекемелерінде және басқа мамандандырылған оқу орталықтарында шарт негізінде даярлықтан өте алады.

Азаматтық қорғау құралымдарының жеке құрамын жұмыс орны бойынша оқытудан өткізу тәртібі

Санатталған ұйымдардың (санатталмаған ұйымдардың) азаматтық қорғау құралымдарының жеке құрамы жыл сайын Оқу бағдарламасына сәйкес жұмыс орны бойынша оқытудан өтеді.

Ұйым басшысының шешімі бойынша объектілік азаматтық қорғау құралымдарының командирлері және жеке құрамы ұйымдарда және уәкілетті органның оқу мекемелерінде және басқа мамандандырылған оқу орталықтарында шарт негізінде оқытудан өтеді.

Уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде немесе уәкілетті орган ведомствосының ұйымдарында және оқу мекемелерінде азаматтық қорғау бойынша сабақ топтарының жетекшілері және азаматтық қорғау құралымдарының командирлері белгіленген мерзімдерге сәйкес және тиісті сертификаттары бар азаматтық қорғау құралымдарының жеке құрамын оқытуды өткізеді.

Сабақтар жұмыс уақытында Оқу бағдарламасына сәйкес көлемде жүргізіледі.

Практикалық сабақтарды азаматтық қорғау құралымдарының командирлері ұйымдастырады және жүргізеді.

Азаматтық қорғау құралымдарының командирлері практикалық сабақтарды ұйымдастырады және жүргізеді, сондай-ақ арнайы-тактикалық оқу-жаттығулар барысында жеке құрамның оқу материалдарын игеру сапасын бағалайды.

Азаматтық қорғау құралымдарының командирлері жеке құраммен оқу орындарында сабақтар жүргізеді. Сабақтар барысында материалды меңгеру деңгейін және бөлімше құрамында іс-қимылдарға дайындығын бақылайды.

Оқу топтарының, сабақ жетекшілерінің тізімдерін және азамат-

тық қорғау бойынша сабақтарды өткізу кестесін ұйым басшысы бекітеді.

Іс-қимылдардың дағдыларын пысықтау және алған білімдерді бекіту үшін азаматтық қорғау құралымдарының жеке құрамы құралым құрамында осы Қағидаларда көзделген оқу-жаттығулар мен жаттығуларға тартылады.

Оқыту аяқталған соң қорытынды тестілеу жүргізіледі. Қорытынды тестілеудің мазмұнын оқытуды жүргізетін ұйымның басшысы бекітеді.

Қорытынды тестілеуді тапсыруға жіберілмеген немесе қорытынды тестілеуді тапсыру кезінде қанағаттанарлықсыз білім деңгейін көрсеткен тыңдаушыларға анықтамалар берілмейді.

Сабақтардың жалпы санынан 25% және одан көп қатыспаған тыңдаушылар қорытынды тестілеуді тапсыруға жіберілмейді.

Оқудан өткен және қорытынды тестілеуді қанағаттанарлық, жақсы және өте жақсы көрсеткіштерімен тапсырған тыңдаушыларға осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша азаматтық қорғау саласында оқытудан өткендігі туралы анықтама беріледі.

Ескерту: Жоғарыда көрсетілген кейбір тараулардың мазмұны қысқартылған түрде көрсетілген. Қажеттілік жағдайда ақпаратты толық алу үшін абонент Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығын қосымша оқуға мүмкіндігі бар және құқықты.

«Утверждаю»

Начальник Гражданской обороны

_____ (наименование организации)

_____ Ф.И.О.

_____ (при его наличии)

_____ (подпись)

«___» _____ 20__ г.

КАЛЕНДАРНЫЙ ПЛАН

подготовки к тактико-специальному учению

с _____

(название формирований)

Мероприятия	Срок выполнения	Исполнители
1. Изучение района проведения учения. 2. Разработка документов на проведение учения: - план проведения учения; - частные планы работ; - план имитации. 3. Проведение инструкторско-методического занятия с руководством учения. 4. Подготовка обучаемых к учению. 5. Подготовка участков работы и имитации на объекте. 6. Проведение мероприятий по материально-техническому обеспечению учения. 7. Смотр готовности формирований, участков работ и имитации к учению.		

Начальник штаба руководства учением

_____ (наименование организации)

_____ Ф.И.О. (при его наличии)

_____ (подпись)

«Утверждаю»

Руководитель учения

Ф.И.О.

(при его наличии)

(подпись)

«__» 20__ г.

ПЛАН

проведения комплексного учения

(наименование организации)

Тема: _____

Учебные цели:

для руководящего состава:

для органов управления:

для командиров и личного состава формирований:

для рабочих и служащих, не входящих в формирования:

для населения, проживающего вблизи потенциально опасного объ-

екта:

Дата: время и общая продолжительность

Состав участников _____

Замысел учения _____

Этапы учения, учебные вопросы и время на отработку каждого из них:

Ход учения

Время:

Учебные вопросы:

Обстановка с возможным усложнением обстановки на учении по
дополнительным вводным.

Действия руководителя учения.

Действия заместителей и помощников.

Ожидаемые действия от обучаемых.

Первый этап: (название этапа, его содержание, учебная цель, время)

Второй и последующие этапы:

Разбор учения.

Начальник штаба руководства учением _____

(наименование организации)

Ф.И.О.(при его наличии)

(подпись)

Азаматтық қорғау саласында оқу-жаттығуларды және жаттығуларды дайындауға және өткізуге нысандарда әзірленетін қажетті құжаттардың тізімі

БЕКІТЕМІН

(ұйымның атауы)

Азаматтық қорғаныс бастығы

Т.А.Ә.

(болған жағдайда)

20__ ж. «__» _____

Кешенді оқу-жаттығуды дайындаудың КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

(ұйымның атауы)

№ р/с	Іс-шара атауы	Орындау мерзімі	Жауапты орындаушылар	Орындалғаны туралы белгі
----------	---------------	--------------------	-------------------------	-----------------------------

1. Оқу-жаттығу басшылығын және басқару органдарын дайындау:

1) Басшылық құжаттарды және оқу-әдістемелік әдебиеттерді зарделеу;

2) Кешенді оқу-жаттығуды өткізу,

3) Ауданға алдын ала барлау жасау;

4) Оқу-жаттығу, жаттығу бойынша құжаттарды дайындау;

2. Құрылымды дайындау:

1) Оқу-жаттығу, жаттығу барысында пысықтауға жататын сұрақтарды зерделеу - құрылым командирімен және жеке құраммен;

2) Қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықты және т.б. зерделеу.

3. Құрылымға кірмейтін жұмысшылар мен қызметшілерді дайындау:

1) Оқу-жаттығу, жаттығу барысында пысықтауға жататын сұрақтарды зерделеу;

2) Нормативтерді тапсыру;

3) Қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықтарды және т.б. зерделеу.

4. Ықтимал қауіпті объектілерге жақын тұратын халықты дайындау:

1) Құлақтандыру мәселесін пысықтау;

2) Жаттығу, оқу-жаттығу барысында пысықтауға жататын дағдылар мен машықты теориялық зерделеу;

3) Қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықтарды және т.б. зерделеу.

5. Материалдық-техникалық және медициналық қамтамасыз ету бойынша (азаматтық қорғау құрылымдарын жан-жақты қамтамасыз ету) және алғашқы медициналық көмек көрсету құралдары бойынша іс-шаралар:

1) жаттығуға, оқу-жаттығуға қатысушыларды азық-түлікпен, сумен, алғашқы қажетті заттармен қамтамасыз ету;

2) Жанар-жағармай материалдарымен қамтамасыз ету;

3) материалдық-техникалық мүліктермен қамтамасыз ету және техникаларға техникалық қызметті ұйымдастыру;

4) азаматтық қорғау құрылымдарының жеке құрамын жаттығуға, оқу-жаттығуға қатысушыларды штаттық экипировкаға сәйкес алғашқы медициналық көмек көрсету құралдарымен, дәрі-дәрмектермен және т.б. құралдарымен жарақаттандыруды қамтамасыз ету.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____
(ұйымның атауы)

_____
(Т: А: Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

3. Подготовка рабочих и служащих, не входящих в формирования:

1) изучение вопросов, подлежащих отработке в ходе учения, тренировки;

2) сдача нормативов;

3) изучение инструкции по мерам безопасности и т.д.

4. Подготовка населения, проживающего вблизи потенциально опасного объекта:

1) отработка вопросов оповещения;

2) теоретическое изучение навыков и умений, подлежащих отработке в ходе учения;

3) изучение инструкции по мерам безопасности и т.д.

5. Мероприятия по (всестороннему обеспечению формирований гражданской защиты) материально-техническому и медицинскому обеспечению и средствам оказания первой медицинской помощи:

1) обеспечение участников учения продуктами питания, водой, предметами первой необходимости;

2) обеспечение горючими и смазочными материалами;

3) обеспечение материально техническим имуществом и организация технического обслуживания техники;

4) обеспечение оснащения личного состава формирований гражданской защиты, согласно штатной экипировке участников учения средствами оказания первой медицинской помощи и медикаментами и т.д.

Начальник штаба руководства учением _____
(наименование организации)

_____
Ф.И.О.(при его наличии)

_____
(подпись)

**Перечень
необходимых документов, разрабатываемых
в организациях для подготовки и проведения учений и тре-
нингов в сфере гражданской защиты**

«Утверждаю»
Руководитель учения

____ Ф.И.О.
(при его наличии)

_____
(подпись)
«__» _____ 20__ г.

**КАЛЕНДАРНЫЙ ПЛАН
подготовки комплексного учения**

_____
(наименование организации)

№ п/п	Наименование мероприятий	Срок испол- нения	Ответствен- ные исполни- тели	Отметка о выполнении

1. Подготовка руководства учения и органов управления:
  - 1) изучение руководящих документов и учебно-методической ли-тературы;
  - 2) проведение комплексного учения;
  - 3) проведение рекогносцировки района;
  - 4) разработка документов по учению.
2. Подготовка формирований:
  - 1) изучение вопросов, подлежащих отработке в ходе учения, тре-нинговки:
    - с командирами формирований;
    - с личным составом.
  - 2) изучение инструкции по мерам безопасности и т.д.

БЕКІТЕМІН

_____
(ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____
Т.А.Ө.
(болған жағдайда)

20__ ж. «__» _____

**Кешенді оқу-жаттығу өткізу
ЖОСПАРЫ**

_____
(ұйымның атауы)

Тақырыбы: _____

Оқу мақсаттары:

басшы құрам үшін;

басқару органдары үшін;

құрылым командирлері мен жеке құрам үшін;

құрылымға кірмейтін жұмысшылар мен қызметшілер үшін;

ықтимал қауіпті объектіге жақын тұратын халық үшін.

Дата: уақыты және жалпы ұзақтығы.

Қатысушылардың құрамы: _____

Оқу-жаттығу ойы _____

Оқу-жаттығу кезеңдері, оқу сұрақтары мен оның әрқайсысын пысықтауға кететін уақыт;

Оқу-жаттығудың барысы.

Уақыт:

Оқу-сұрақтары:

Қосымша кіріспе бойынша оқу-жаттығуда жағдайдың ықтимал қиындау жағдайы.

Оқу-жаттығу басшысының іс-әрекеті.

Орынбасарларының және көмекшілерінің іс-әрекеті.

Оқитындардың күтілетін іс-әрекеті.

Бірінші кезең: (кезеңнің атауы, оның мазмұны, оқу мақсаты, уақыты).

Екінші және содан кейінгі кезеңдер.

Оқу – жаттығуды талдау.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

_____
Т.А.Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

БЕКІТЕМІН

_____
(ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____
Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

_____
20__ ж. «__» _____

Арнайы тактикалық оқу-жаттығуға дайындықтың КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

_____
(құрылымдардың атауы)

Іс-шаралар	Орындау мерзімі	Орындаушылар
1. Оқу-жаттығу өткізетін ауданды зерделе.		
2. Оқу-жаттығуды өткізуге құжаттарды әзірлеу: -оқу-жаттығуды өткізу жоспары; -жеке жұмыс жоспары; -имитация жоспары.		
3.Оқу-жаттығу басшылығымен әдістемелік-нұсқаулық сабақтар өткізу.		

привлекается на учения и тренировки, предусмотренные в настоящих Правилах.

По окончании обучения проводится итоговое тестирование. Содержание итогового тестирования утверждается руководителем организации, осуществляющим обучение.

По итогам прохождения обучения слушателям, не допущенным или показавшим неудовлетворительный уровень знаний при сдаче итогового тестирования, справки не выдаются.

Слушатели, пропустившие 25% и более от общего количества занятий к сдаче итогового тестирования не допускаются.

Слушателям, прошедшим обучение и сдавшим итоговое тестирование с показателями удовлетворительно, хорошо и отлично выдается справка о прохождении обучения в сфере гражданской защиты.

Примечание: Содержание некоторых разделов указано в сокращенном виде. При необходимости для получения информации в полном объеме абонент вправе и имеет возможность дополнительно изучить приказ МВД РК № 494 от 2 июля 2020 года.

Порядок прохождения обучения личного состава формирований гражданской защиты по месту работы

Обучение личного состава формирований гражданской защиты категорированных организаций (не категорированных организаций) –планируется и проводится ежегодно по месту работы, в соответствии с Учебной программой.

По решению руководителя организации командиры и личный состав объектовых формирований гражданской защиты проходят обучение в организациях и учебных учреждениях уполномоченного органа и других специализированных учебных центрах на договорной основе.

Обучение личного состава формирований гражданской защиты проводят руководители групп занятий по гражданской защите и командиры формирований гражданской защиты, которые прошли обучение в территориальных подразделениях уполномоченного органа или в организациях и учебных заведениях ведомства уполномоченного органа в соответствии с установленными сроками и имеющие соответствующие сертификаты.

Занятия проводятся в рабочее время, в объеме и в соответствии с Учебной программой.

Практические занятия организуют и проводят командиры формирований гражданской защиты.

Командиры формирований гражданской защиты организуют и проводят практические занятия, а также оценивают качество усвоения учебного материала личным составом в ходе тактико-специальных учений.

Командиры формирований гражданской защиты проводят занятия с личным составом на учебных местах. В ходе занятий контролируют степень усвоения материала и готовность к действиям в составе подразделения.

Списки учебных групп, руководителей занятий и расписание проведения занятий по гражданской защите утверждаются руководителем организации.

Для отработки навыков действий и закрепления полученных знаний личный состав в составе формирования гражданской защиты

4. Оқитындарды оқу-жаттығуға дайындау.		
5. Жұмыс учаскесін және зауыттың имитациясын дайындау.		
6. Оқу-жаттығудың материалдық-техникалық қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар жүргізу.		
7. Оқу-жаттығуға құрылымдардың, жұмыс учаскелерінің және имитацияның әзірлігін қарау.		

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

_____
Т.А.Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

БЕКІТЕМІН

_____
(ұйымның атауы)

Азаматтық қорғаныс бастығы
_____
Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

_____
20__ ж. «__» _____

Арнайы тактикалық оқу-жаттығу өткізу ЖОСПАРЫ

_____
(құрылымдардың атауы)

Тақырыбы: _____
Оқу-мақсаты: _____
Уақыты (күнтізбелік мерзім көрсетіледі).

Оқып үйренушілердің құрамы (осы жұмыстарға тартылған құрылымдардың тізбесі көрсетіледі):

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету: _____

Тактикалық жағдай: (мәтін түрінде берілді және қажет болса, сызбамен толықтырылады):

ОҚУ-ЖАТТЫҒУ БАРЫСЫ

Уақыты	Оқу сұрақтары	Жағдай (кіріспе сипаты)	Басшының іс-әрекеттері	Оқитындардың іс-әрекеттері

Бірінші кезең: Құралымдарды әзірлікке келтіру.

Екінші кезең: Авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстар ауданына жылжу.

Үшінші кезең: Авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстар жүргізу.

Төртінші кезең: Авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды аяқтау және зақымдану ошағынан (ластану аймағы) шығу.

Оқу-жаттығуды талдау.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____
(ұйымның атауы)

Т.А.Ә. (болған жағдайда)

(қолы)

на них обучающихся осуществляются руководителем занятий в журнале учета проведенных занятий, которые ведутся на каждую учебную группу.

По окончании обучения проводится итоговое тестирование. Содержание итогового тестирования утверждается руководителем организации, осуществляющим обучение. Допускается проведение обучения и тестирования работников организации в интерактивном виде с использованием соответствующих компьютерных программ.

Слушатели, пропустившие 25% и более от общего количества занятий к сдаче итогового тестирования не допускаются.

Слушателям, прошедшим обучение и сдавшим итоговое тестирование с показателями удовлетворительно, хорошо и отлично выдается справка о прохождении обучения в сфере гражданской защиты

Обучение работников организаций, не отнесенных к категориям по гражданской обороне и неработающего населения

Обучение работников организаций, не отнесенных к категориям по гражданской обороне и неработающего населения осуществляется принятием участия в учениях и тренировках.

Изучение вопросов защиты от чрезвычайных ситуаций осуществляется самостоятельно прослушиванием радиопередач, просмотром интернет-ресурсов, телепрограмм, изучением памяток, листовок и буклетов, посещением мероприятий, проводимых по тематике предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций.

По запросу организации территориальными подразделениями ведомства уполномоченного органа могут организовываться выездные занятия с работниками организаций по определенным тематикам.

Работники не категоризированных организаций могут проходить подготовку в организациях и учебных учреждениях уполномоченного органа и других специализированных учебных центрах на договорной основе.

Разрешается объединять эвакуационные тренировки в случае пожара с сейсмотренировками в сейсмоопасных регионах и с селеотренировками в селеопасных регионах.

Для подготовки и проведения эвакуационных тренировок в случае пожара назначаются руководитель тренировки, его заместители, а также создается штаб руководства тренировки.

Для проведения эвакуационных тренировок в случае пожара разрабатываются следующие документы:

-приказ руководителя организации образования – начальника гражданской обороны;

-план подготовки и проведения эвакуационной тренировки в случае пожара.

Обучение - проводится **в течение года**. Согласно приказа МВД РК № 494 от 2 июля 2020 года вопросы обучения в сфере гражданской защиты на объектах хозяйствования отражены следующим образом.

Порядок прохождения обучения работников организаций, отнесенных к категориям по гражданской обороне по месту работы

Обучение работников категорированных организаций планируется и проводится ежегодно в соответствии с Учебной программой, утвержденной уполномоченным органом в сфере гражданской защиты.

Работники категорированных организаций, проходят подготовку по месту работы в пределах рабочего времени.

По решению руководителей, работники категорированных организаций могут проходить подготовку в организациях и учебных учреждениях уполномоченного органа и других специализированных учебных центрах на договорной основе.

Списки учебных групп, руководителей занятий и расписание проведения занятий утверждаются руководителем организации.

Занятия проводятся в рабочее время в объеме и в соответствии с Учебной программой.

Проведение занятий в соответствии с расписанием и присутствие

БЕКІТЕМІН

_____ (ұйымның атауы)

Азаматтық қорғаныс бастығы

_____ Т.А.Ә.

_____ (болған жағдайда)

_____ 20__ ж. «__» _____

Авариялық жағдайлар және оқыс оқиғалар бойынша жаттығу өткізу ЖОСПАРЫ

1. Тақырыбы: _____
2. Оқу мақсаты: _____
  - басшы құрам үшін: _____
  - құралымның жеке құрамы үшін: _____
  - құралымға кірмейтін жұмысшылар мен қызметшілер, студенттер мен оқушылар: _____
  - қызмет көрсету саласында және өндірісте жұмыспен ұамтылған халық үшін: _____
3. Өткізу уақыты: _____
4. Қатысушылар құрамы: _____
5. Бастапқы жағдай: _____

Жаттығу барысы

Уақыты	Оқу сұрақтары	Жағдай (кіріспе сипаты)	Басшының іс-әрекеттері	Оқитындардың іс-әрекеттері

Жаттығуды талдау.

Қосымша:

1. Кіріспенің тізілімі және мазмұны, оны тапсырудың тәсілдері мен уақыты.

2. Қалыптасқан жағдаймен практикалық іс-қимыл орнының схемасы.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____
(ұйымның атауы)

Т.А.Ә. (болған жағдайда)

(қолы)

БЕКІТЕМІН

_____ (ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____ Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

20__ ж. «__» _____

Объектілік жаттығу дайындығының КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

(ұйымның атауы)

Р/С №	Іс-шаралардың атауы	Орын- дау мерзімі	Жауапты орындау- шылар	Орын- далғаны туралы белгі
1.	Жаттығу басшылығын және басқару органдарын дайындау: - басшылық жасайтын құжаттарды және оқу-әдістемелік әдебиетті зерделеу; - объектілік жаттығу өткізу;			

питателями, детьми и обслуживающим персоналом в организациях дошкольного воспитания и обучения, расположенными в сейсмоопасных регионах.

Для подготовки и проведения сейсмотренировки назначаются руководитель тренировки, его заместители, а также создается штаб руководства тренировки.

Для проведения сейсмотренировки разрабатываются следующие документы:

-приказ руководителя организации – начальника гражданской обороны о подготовке и проведении общей сейсмотренировки;

-план проведения общей сейсмотренировки.

3. Селетренировки проводятся **один раз в год** перед началом се-леопасного периода. Разрешается объединять селетренировки с так-тико-специальными учениями.

Селетренировки проводятся с сотрудниками организаций, сту-дентами, обучающимися и педагогами организаций образования, воспитателями, детьми и обслуживающим персоналом в организа-циях дошкольного воспитания и обучения, расположенными в селе-опасных регионах.

При проведении селетренировки, также необходимо рассматри-вать мероприятия по защите от оползней в оползнеопасных регионах.

Для подготовки и проведения селетренировки назначаются руко-водитель тренировки, его заместители, а также создается штаб руко-водства тренировки.

Для проведения селетренировки разрабатываются следующие документы:

-распоряжение акима города (района) – начальника гражданской обороны;

-календарный план подготовки и проведения селетренировки.

4. В зонах возможных затоплений, наводнений и паводков про-водятся тренировки **1 раз в год** – перед началом опасного периода.

5. Эвакуационные тренировки в случае пожара проводятся **еже-квартально**.

Эвакуационные тренировки в случае пожара проводятся с со-трудниками организаций, студентами, обучающимися и педагогами организаций образования, воспитателями, детьми и обслуживающим персоналом в организациях дошкольного воспитания и обучения.

-план проведения объектовой тренировки.

Тактико-специальные учения объектового уровня проводятся ежегодно с объектовыми формированиями гражданской защиты, характерные для конкретного объекта, производства, территории на котором расположен объект.

Для подготовки и проведения тактико-специального учения на объектовом уровне назначается руководитель учения, ответственный за проведение мероприятий, запланированных в ходе учения (за инструктаж по технике безопасности, за оснащение необходимым имуществом).

Для проведения тактико-специальных учений на территориальном и объектовом уровне разрабатываются следующие документы:

-приказ руководителя организации о подготовке и проведении тактико-специального учения;

-календарный план подготовки тактико-специального учения;

-план проведения тактико-специального учения.

Тренировки:

1. Тренировки по аварийным ситуациям и инцидентам проводятся ежеквартально.

Тренировки по аварийным ситуациям и инцидентам проводятся с сотрудниками организаций (организаций, отнесенным к категориям по гражданской обороне), студентами, обучающимися, педагогами организаций образования, воспитателями, детьми и обслуживающим персоналом в организациях дошкольного воспитания и обучения.

Для проведения тренировки по аварийным ситуациям и инцидентам, разрабатываются следующие документы:

-приказ руководителя организации – начальника гражданской обороны о подготовке и проведении тренировки по аварийным ситуациям и инцидентам;

-план проведения тренировки по аварийным ситуациям и инцидентам.

2. Сейсмотренировки проводятся ежеквартально. Разрешается объединять сейсмотренировки с тактико-специальными учениями.

Сейсмотренировки проводятся с сотрудниками организаций, студентами, обучающимися, педагогами организаций образования, вос-

	- ауданға барлау жасау; - объектілік жаттығу бойынша құжаттарды әзірлеу.			
2.	Құрылымдарды дайындау. Жаттығу барысында: - құрылымдардың командирлерімен және жеке құрамен пысықтауға жататын мәселелерді зерделеу.			
3.	Қауіпсіздік шаралары бойынша басқаларды зерделеу.			
4.	Құрылымдардың құрамына кірмейтін жұмысшылар мен қызметкерлерді дайындау: - оқу-жаттығу барысында жататын мәселелерді зерделеу; - нормативтірді тапсыру; - қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықты және тағы басқаларды зерделеу.			
5.	Қауіптілігі ықтимал объектіге жақын тұратын халықты дайындау: - құлақтандыру мәселелерін пысықтау; - оқу-жаттығу барысында пысықтауға жататын мәселелерді зерделеу; - қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықты зерделеу.			

6.	<p>Материалдық техникалық және медициналық қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оқу-жаттығу қатысушыларын азық-түлікпен, сумен, бірінші кезекте қажетті заттармен қамтамасыз ету; - жанар және жағармай материалдарымен қамтамасыз ету; - қосалқы бөлшектермен қамтамасыз ету және техниканы техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру; - оқу-жаттығу қатысушыларын алғашқы медициналық көмек көрсету құралдарымен және дәрі-дәрмектермен және тағы басқаларымен қамтамасыз ету. 			
----	---	--	--	--

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

_____
Т.А.Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

-изучения приемов и способов проведения аварийно-спасательных и неотложных работ, повышения эффективности применения формирований и техники.

Комплексные учения являются одной из форм подготовки руководящего состава, органов управления, формирований гражданской защиты, рабочих и служащих, населения, проживающего вблизи организаций.

Для проведения мероприятий, связанных с угрозой и возникновением чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, комплексные учения проводятся **1 раз в 3 года**.

На комплексные учения объектового уровня привлекаются объектовые службы и формирования гражданской защиты, укомплектованные личным составом, техникой, средствами и имуществом, а также рабочие и служащие, не входящие в формирования.

Для подготовки и проведения комплексного учения объектового уровня назначаются руководители учения, ответственные за оснащение формирований гражданской защиты и технику безопасности.

Для проведения комплексного учения объектового уровня разрабатываются следующие документы:

-приказ руководителя организации – начальника гражданской обороны;

-календарный план подготовки комплексного учения;

-план проведения комплексного учения.

Штабные тренировки по переводу системы гражданской защиты с мирного на военное положение проводятся **1раз в два года**.

Объектовая тренировка проводится **1 раз в 3 года**.

Объектовые тренировки проводятся в некатегоризированных организациях с численностью работающих менее 300 человек, в высших и средних специальных учебных заведениях, в медицинских лечебно-оздоровительных учреждениях емкостью менее 600 коек – с периодичностью **1 раз в три года**.

Для проведения объектовой тренировки разрабатываются следующие документы:

-приказ руководителя организации – начальника гражданской обороны о подготовке и проведении объектовой тренировки;

-календарный план подготовки объектовой тренировки;

**Методические рекомендации в помощь начальнику
(начальнику штаба) Гражданской обороны объектов хозяй-
ствования по подготовке и обучению рабочих и служащих**

**Порядок информирования населения и специалистов
в сфере гражданской защиты**

Государственные органы, организации и общественные объединения осуществляют информирование в сфере гражданской защиты в соответствии с полномочиями, возложенными на них Законом (статья 47 Закона РК «О гражданской защите»).

Руководители опасных производственных объектов оповещают вблизи проживающее население об угрозе возникновения и возникновении чрезвычайных ситуаций техногенного характера путем приведения в действие локальных систем оповещения.

Порядок пропаганды знаний в сфере гражданской защиты

Пропаганда знаний в сфере гражданской защиты осуществляется ведомством уполномоченного органа, его территориальными подразделениями, а также государственными органами, организациями и общественными объединениями.

**Порядок
организации учений и тренировок в сфере гражданской защиты
(утверждён приказом МВД РК № 494 от 2 июля 2020 г.)**

Все виды учений и тренировок проводятся в целях:

-достижения высокой слаженности в работе органов управления, руководящего состава, формирований, рабочих и служащих организаций по ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, восстановлению их жизнедеятельности и ведению гражданской обороны;

-совершенствования приемов и способов защиты людей в чрезвычайных ситуациях природного и техногенного характера;

-проверки реальности планов действий по предупреждению и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и планов гражданской обороны, готовности сил и средств к решению задач;

БЕКІТЕМІН

_____
ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____
Т.А.Ә.
(балған жағдайда)

20__ ж. «__» _____

**Объектілік жаттығу өткізу
ЖОСПАРЫ**

_____
(ұйымның атауы)

Тақырыбы: _____

Оқу мақсаттары: _____

басшы құрам үшін: _____

басқару органдары үшін: _____

құрылымдардың командирлері мен жеке құрамы үшін: _____

құрылымға кірмейтін жұмысшылар мен қызметшілер үшін: _____

ықтимал қауіпті объектіге жақын тұратын халық үшін: _____

Уақыт: күнтізбелік мерзімдер және жалпы ұзақтығы _____

Қатысушылардың құрамы: _____

Жаттығудың түпкі ойы: _____

Жаттығу кезеңдері, оқу сұрақтары мен оның әрқайсысын пысықтауға кететін уақыт, оның ішінде _____.

Жаттығу барысы

Уақыты	Оқу сұрақтары	Жағдай (кіріспе сипаты)	Басшының іс-әрекеттері	Оқитындардың іс-әрекеттері

Бірінші кезең: (кезеңнің атауы, оның мазмұны, оқу мақсаты, уақыты).

Екінші және одан кейінгі кезеңдер.

Жаттығуды талдау.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

_____
Т.А.Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

БЕКІТЕМІН

_____
(ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____
Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

_____
20__ ж. «__» _____

Жалпы сейсмикалық жаттығуды жүргізу ЖОСПАРЫ

_____
(ұйымның атауы)

Тақырыбы: «Жер сілкінісі кезінде (ұйымның атауы) басшылық құрамның, жұмысшылар мен қызметшілердің іс-қимылдары».

Оқу-мақсаттары:

Жалпы – жер сілкінісі кезінде қорғау іс-шаралардын орындауға (ұйымның атауы) дайындығын тексеру.

Басшылық құрам үшін – жер сілкінісі кезінде қорғау іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу бойынша практикалық тәсілдерді жинау.

Құралымдардың жеке құрамы үшін – құтқару жұмыстарын жүр-

-обеспечить устойчивую связь с вышестоящим органом в сфере гражданской защиты, при её нарушении принимать меры к восстановлению;

-доложить в территориальные подразделения уполномоченного органа в сфере гражданской защиты обстановку на объекте и ход выполнения задач.

- организовать усиленную охрану объекта;
- докладывать начальнику Гражданской обороны и вышестоящему территориальному подразделению уполномоченного органа в сфере гражданской защиты о ходе выполнения мероприятий, предусмотренных планом Гражданской обороны.

С получением распоряжения на проведение эвакуации:

- обеспечить доведение полученного распоряжения на проведение эвакуационных мероприятий до эвакуируемого, руководителей структурных подразделений, рабочих и служащих объекта;

- совместно с главным инженером, начальниками служб гражданской защиты и цехов спланировать и обеспечить сменность работы объекта по скользящему графику;

- проверить готовность расчета оперативной группы в безопасной зоне к приему и размещению эвакуируемых;

- после завершения эвакуационных мероприятий уточнить в территориальном органе уполномоченного органа в сфере гражданской защиты района задачи и порядок использования формирований гражданской защиты в составе группировки сил района.

При внезапном нападении:

Обеспечить доведение сигнала о воздушном нападении до всего персонала объекта;

- прибыть на пункт управления и организовать его работу;

- проконтролировать безопасную остановку производства и укрытие всех рабочих на объекте;

- после внезапного нападения организовать разведку, оценить обстановку, привести в готовность сохранившиеся силы гражданской защиты и доложить начальнику Гражданской обороны объекта предложения на ведение аварийно-спасательных и неотложных работ;

- с прибытием дополнительных сил гражданской защиты из безопасной зоны организовать взаимодействие с ними при ведении аварийно-спасательных и неотложных работ;

- организовать дозиметрический и химический контроль, оценить работоспособность персонала и личного состава формирований гражданской защиты;

- обеспечить управление силами гражданской защиты и восстановление их готовности к действиям;

гизуе құлақтандыруда, жинауда, жабдықтауда және әзірлікте болуда практикалық дағдыларды жетілдіру.

Жұмысшылар мен қызметшілер үшін – жер сілкінісі кезінде практикалық іс-қимылдар мен дұрыс жүріп-тұрудың практикалық дағдаларын қалыптасыру.

Уақыт: ұйым басшысының шешімі бойынша.

Өткізілу орны: өндірістік және басқарушылық ғимараттар, құрылыстар, ұйымдардың аумақтары.

Сейсмикалық жаттығулардың қатысушылары: ұйымның барлық ұжымы.

Оқу сұрағы: жер сілкінісі кезінде жұмыс орындарында болған кездегі (ұйымның атауы) басшылық құрамның, жұмысшылардың және қызметшілердің практикалық дағдылары.

Материалдық қамтамасыз ету және әдебиет:

1. Жер сілкінісі кезінде (ұйымның атауы) төтенше жағдайлардан қорғану жоспары.

2. Жер сілкінісінен кейін лауазымды адамдардың іс-қимылдар жоспарлары.

3. Жер сілкінісінен кейін ғимараттардың ықтимал жағдайлары, болуы мүмкін жоғалтулар және күтілетін нұқсан кестесі.

4. Жұмыс істейтін қызметшілерді шұғыл эвакуациялау жоспар-схемасы.

5. Ұйымның қауіпсіз аумағына қатысты жоспар-схемасы.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

_____
Т.А.Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

Ұйымда жалпы сейсмикалық жаттығу өткізу тәртібі

Басшының іс-қимылдары	Құрылымдық бөлімшелер басшыларының, делдалдардың іс-қимылдары	Жұмысшылар мен қызметшілердің іс-қимылдары
Басшылық құрамның, жұмысшылар мен қызметшілердің практикалық іс-қимылдары		
Жаттығу өткізілетін күні ұйым басшысы басшылық құрамның кенесінде сейсмикалық жаттығулар өткізуге әзірлік туралы құрылымдық бөлімшелер басшыларын тыңдайды, жер сілкінісі басталғаны туралы уақытты, ұйымда белгіленген сигналды жеткізу тәртібін анықтайды, өзінің орынбасарлары мен делдалдарына орындарды дайындайды. Белгіленген уақытта жер сілкінісі басталғаны туралы сигнал беріледі, басшының орынбасар	Құрылымдық бөлімшелердің басшылары өздерінің жұмыс орындарында келіп, бригадирлер мен төменгі буындардың басшылары арқылы жер сілкінісі басталғаны туралы белгіленген сигналды, жұмысшылар мен қызметшілердің іс-қимылдарының тәртібін, қауіпсіздік шараларын сақтау қажеттігін еске салады. Ұйымның басшысының орынбасарлары, делдалдар ұйымда белгіленген сигналды беруге бірнеше минут қалғанда құрылымдық бөлімшелерге келеді. Дыбыстық (немесе басқа белгіленген сигналдар) қосылады. Құрылымдық бөлімшелердің басшылары мынаны жариялайды: «Жер сілкінісі!	Бригадирлерден немесе төменгі буындардың басқа басшыларынан сейсмикалық жаттығуларға әзірлік туралы еске салу алған соң әрбір жұмысшы мен қызметші салыстырмалы түрде итеру кезеңінде панаулауға қауіпсіз жерді анықтайды, өзі үшін негізгі (запастағы) шығуға қысқа жолды белгілейді, жеке қорғау құралдарын ықтимал пайдалануға әзірлейді (мақталы-дәке таңғышты немесе шаңға қарсы шүберек масканы қалтасына салады). Жұмысшылар мен қызметшілер: 1-2 қабаттар – имараттан

-обеспечить сбор комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций;

-ввести в действие план действий по ликвидации ЧС;

-организовать сбор данных об обстановке от формирований разведки гражданской защиты и вышестоящих органов по ЧС, проанализировать их;

-принять экстренные меры по защите персонала объекта;

-проконтролировать выполнение календарного плана основных мероприятий объекта;

-принять участие в работе комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций, своевременно доводить распоряжения председателя комиссии и вышестоящих органов до исполнителей;

-своевременно докладывать сведения об обстановке и принимаемых мерах в вышестоящие органы.

При переводе Гражданской обороны на военное положение: До проведения эвакуации:

-доложить начальнику Гражданской обороны объекта о полученном распоряжении (об объявлении угрозы нападения), подтвердить получение распоряжения вышестоящему органу;

-обеспечить своевременное оповещение, сбор руководящего состава объекта;

-развернуть пункт управления, выставить пост радиационно-химического наблюдения, установить круглосуточное дежурство руководящего состава, привести в готовность систему связи и оповещения, устоновить связь с вышестоящими начальниками и их органами управления;

-обеспечить своевременную отправку оперативной группы в безопасную зону и развертывание её пункта руководства;

-привести в готовность формирования гражданской защиты;

-организовать подготовку защитных сооружений к приему укрываемых, проконтролировать закладку продовольствия, медикаментов и запасов воды в защитных сооружениях;

-проконтролировать выдачу средств индивидуальной защиты и другого имущества формированиям гражданской защиты, рабочим и служащим;

-своевременно представлять в вышестоящие органы донесения и другие отчетные документы;

-вести учет подготовки всех категорий обучаемых, проводить занятия, учения и тренировки;

-спланировать защиту персонала, обеспечить его средствами индивидуальной защиты;

-совместно с председателем эвакуационной комиссии объекта согласовать план и расчеты по эвакуации, вопросы размещения и обеспечения рабочих, служащих объекта и членов их семей с администрацией и эвакуационными органами в безопасной зоне;

-совершенствовать учебно-материальную базу Гражданской обороны объекта, проводить мероприятия по пропаганде Гражданской обороны;

-осуществлять постоянный контроль за проведением всех мероприятий Гражданской обороны на объекте;

-организовать изготовление ведомостей, журналов, бланков донесений и обеспечить ими формирования гражданской защиты, начальников служб гражданской защиты.

При режиме повышенной готовности:

-продублировать сигнал с доведением его до всего персонала в рабочее время и до руководящего состава в нерабочее время;

-по распоряжению начальника Гражданской обороны ввести в действие план действий по ликвидации ЧС;

-провести предварительную оценку обстановки;

-собрать членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта, подготовить данные для работы комиссии;

-подготовить проект приказа (распоряжения) начальника Гражданской обороны;

-организовать оперативное дежурство руководящего состава на объекте, разведку и наблюдение за окружающей средой;

-доложить о проведенных мероприятиях в вышестоящий орган по ЧС.

При режиме чрезвычайной ситуации:

-обеспечить немедленное доведение сигнала до руководящего состава, рабочих и служащих о возникновении ЧС;

лары мен делдалдары құрылымдық бөлімшелер басшыларының, жұмысшылар мен қызметшілердің іс-қимылдарын бақылайды.	Ғимараттан тез арада шығыңыздар» (1-2 қабат үшін), «Жер сілкінісі! Қауіпсіз жерлерге орын ауыстырыңыздар!» (қалғандары үшін), итеріліс аяқталған соң мынаны жариялайды: «Барлықтарыңыз тез арада ғимараттан шығыңыздар!», құрылымдық бөлімшелердің басшылары ғимараттан адамдардың шығуын ұйымдастырады, алаңда адамдар жиналу орындарында адамдардың бар-жоқтығын тексереді және нәтижелерін ұйымның басшылығына мәлімдейді (АҚ штабының бастығына).	негізгі (запастағы) шығу арқылы шығады және алаңға адамдар жиналу орнына барады. Егер (запастағы 10-15 сек. аз уақытты ескеріп) олар ғимараттан шығуға итерілістер кезінде шығып үлгермей жатса, онда салыстырмалы түрде қауіпсіз жерге орналасады, содан соң ғимараттан тез шығады - жоғарға қабаттар бірінші итеріліс кезеңен салыстырмалы қауіпсіз жерлерге орналасады, итерілістер аяқталған соң ғимараттан тез шығады және зардап шеккендерге қажет болса медициналық көмек көрсетілетін адамдар жиналған жерге барады.
Азаматтық қорғаныс штабының бастығы құралымдарды әзірлікке келтіру туралы команда береді.	Құралымдардың командирлері жеке құрамның жиналуын хабарлайды, олардың бар-жоқтығын тексереді, (қажет болған кезде) жеке құрамды жарақтандырады және	Құралымдардың жеке құрамы алаңды ала белгіленген орындарға жетеді, (қажет болған жағдайда) жарақтандырады және

	АҚ штабының бастығына ғимаратта қалған адамдарды құтқаруға әзірлігі, өрттерді сөндіру, зардап шеккендерге бірінші медициналық көмек көрсету, қоғамдық тәртіпті сақтау туралы баяндайды.	құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізуге әзірлікте болады.
Сейсмикалық жаттығуларды қорытындылау		
Басшылар кеңесте өздерінің орынбасарларын, делдалдарды, құрылымдық бөлімшелердің басшыларын тыңдайды, жалпы сейсмикалық жаттығуларды қорытындылайды, басшылық құрамның жұмысшылармен қызметкерлердің іс-қимылдарын талдайды, анықталған кемшіліктерді жоюға нұсқаулар береді, жеке талқылау, қосымша сабақтар, жеке сейсмикалық жаттығулар өткізу үшін басшыларға уақыт белгілейді.	Құрылымдық бөлімшелердің басшылары олардың және оларға бағыныштыларды іс-қимылдарына, анықталған кемшіліктерге баға береді, оларды жою жолдарын көрсетеді, өз цехтарында жеке талқылау жүргізу үшін деректер дайындайды. Ұйым басшысы анықталған уақытта жұмысшылармен, қызметшілермен сейсмикалық жаттығуларды қорытындылайды. Қажет болған жағдайда қосымша сабақтар, жеке сейсмикалық жаттығулар өткізеді. Қорытынды жасау кезінде ұйым басшысының орынбасарлары, делдалдар сөз сөйлейді.	Жұмысшылар мен қызметшілер жіберілген қателіктерді анықтайды, өз іс-қимылдарын анықтайды, тәжірибемен алмасады.

-о ходе работы по ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций оперативно докладывать начальнику Гражданской обороны и в комиссию по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций района (города).

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ НАЧАЛЬНИКА ШТАБА ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ ОБЪЕКТА

Начальник штаба Гражданской обороны объекта подчиняется начальнику Гражданской обороны и является его заместителем. Он имеет право от имени начальника Гражданской обороны отдавать распоряжения по вопросам выполнения мероприятий Гражданской обороны, обязательные к исполнению должностными лицами объекта.

В своей деятельности начальник штаба Гражданской обороны руководствуется основными положениями инструкций и других руководящих документов, указаниями начальника Гражданской обороны объекта и территориальных подразделений уполномоченного органа в сфере гражданской защиты.

Начальник штаба Гражданской обороны является непосредственным начальником личного состава штаба Гражданской обороны объекта.

Начальник штаба Гражданской обороны объекта обязан:

При режиме повседневной деятельности:

- руководить разработкой плана гражданской обороны и плана действий по ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта, ежегодно осуществлять его корректировку;

- спланировать и организовать подготовку по Гражданской обороне штаба ГО, руководящего состава, формирований гражданской защиты, рабочих и служащих;

- обеспечить готовность органов управления, систем связи и оповещения, сил и средств объекта к действиям ЧС;

- принимать участие в создании и работе комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций, а также других комиссий объекта;

-получить задачу у начальника Гражданской обороны объекта и довести её до членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-принять участие в подготовке проекта приказа (распоряжения) начальника Гражданской обороны;

-отдать распоряжение на приведение в готовность основных формирований гражданской защиты;

-через оперативного дежурного из числа руководящего состава постоянно следить за окружающей средой;

-об изменениях в обстановке докладывать начальнику Гражданской обороны и в комиссию по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций района (города).

При режиме чрезвычайной ситуации:

-организовать оповещение и сбор членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-прибыть к начальнику Гражданской обороны объекта, получить задачу, довести её до членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-проконтролировать оповещение рабочих и служащих объекта и вблизи проживающее население о ЧС и порядке действий;

-оценить обстановку, отдать распоряжение на проведение экстренных мер по защите рабочих и служащих объекта;

-привести в готовность формирования гражданской защиты объекта;

-организовать проведение разведки, оценку масштабов ущерба, рассчитать привлечение необходимых сил и средств;

-организовать выполнение решения начальника Гражданской обороны объекта на проведение аварийно-спасательных и неотложных работ и ликвидацию последствий чрезвычайных ситуаций;

-осуществлять руководство действиями формирований гражданской защиты, участвующими в ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций;

-при необходимости организовать взаимодействие с соседними объектами;

-оперативно решать вопросы жизнеобеспечения рабочих, служащих, вблизи проживающего населения;

Ұйым басшысы сейсмикалық жаттығулардың қорытындылары бойынша бұйрық шығарады, оны аудандық төтенше жағдайлар бөліміне (басқармасына) ұсынады және жоғарға тұрған басқару органына өткізілген сейсмикалық жаттығулар туралы есеп (мәлімдеме) береді.

Оқу-жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

Т.А.Ә. (болған жағдайда)

(қолы)

БЕКІТЕМІН

_____ (ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____ Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

20__ ж. «__» _____

**Селге қарсы жаттығуларды дайындау және өткізудің
КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ**

р/с №	Іс-шаралар	Орындау мерзімі	Орындауды бақылау	Жауапты орындаушылар
1.	Жерді барлау, жүріп-тұру маршруттары, жұмыс орны.			
2.	Жаттығулар жүргізуге құжаттар дайындау.			

3.	Жаттығуларға тартылған құралым командирлеріне оқу-жаттығу жүргізу туралы бұйрықты табыстау.			
4.	Жаттығуларға тартылған авариялық-құтқару қызметтерінің және құралымдарының командирлерімен нұсқаулық-әдістемелік сабақтар жүргізу.			
5.	Оқу-жаттығуларға оқытандарды дайындау: -техника мен мүлікті дайындыққа келтіру; -халық жиналатын пункттерді дайындыққа келтіру; -халық жиналатын пунктті көрсете отырып көшенің сызба стендің көрінетін жерге орналастыру; -халық жиналатын жерге бағыттап маңдайшалар, сілтемелер ілу.			
6.	Жаттығу өткізу кезінде байланысты ұйымдастыру және қоғамдық тәртіпті сақтау.			
7.	Құлақтандыру аппаратураларының, көшедегі дайын ұлғайтқыштардың, жылжымалы құлақтандыру құралдарының дайындық жай-күйін тексеру.			

-руководство созданием и использованием резервов финансовых и материальных ресурсов при ликвидации чрезвычайных ситуаций;

Организация подготовки руководщего состава, сил и средств, а также работающего персонала объектов к действиям в чрезвычайных ситуациях.

Председатель комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций обязан:

При режиме повседневной деятельности:

-принимать участие в разработке плана действий по ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-ежегодно планировать работы комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-выявить источники опасности, оценить и спрогнозировать последствия возможных аварий, катастроф, проконтролировать создание безопасных условий работ;

-осуществлять контроль за созданием сил и средств для проведения аварийно-спасательных и неотложных работ, обеспечением постоянной готовности органов управления и средств к выполнению этих работ;

-согласовать с другими объектами вопросы привлечения их органов и сил к участию в аварийно-спасательных и неотложных работах;

-контролировать разработку и реализацию мер по снижению опасности возникновения аварий, ущерба от них, мероприятий по подготовке к ликвидации их последствий;

-готовить и обучать членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-поддерживать в готовности устойчивую систему управления и осуществлять её совершенствование.

При режиме повышенной готовности:

-организовать оповещение и сбор членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-при необходимости уточнить обстановку в комиссии по П и ЛЧС района (города);

-оценить складывающуюся обстановку и доложить свои предложения по ней начальнику Гражданской обороны объекта и в комиссию по П и ЛЧС района (города);

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ КОМИССИИ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ ОБЪЕКТА

Комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций создаются на крупных объектах для организации работ по ликвидации последствий аварий, катастроф и стихийных бедствий, обеспечения постоянной готовности органов управления и привлекаемых сил и средств к действиям в чрезвычайных условиях на объектах, а также для осуществления контроля за реализацией мер, направленных на снижение ущерба от аварий, катастроф и стихийных бедствий.

Комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций создаются только на мирное время. И в соответствии с требованием пункта 1 статьи 7 Закона Республики «О гражданской защите» являются консультативно-совещательным органом и создаются в целях выработки предложений по формированию и проведению единой государственной политики в сфере гражданской защиты.

Согласно пункта 6 статьи 7 Закона Республики Казахстан «О гражданской защите» руководитель объекта является председателем комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций.

Комиссия разрабатывает план работы на год, утверждаемый начальником Гражданской обороны объекта.

Основные задачи объектовых комиссий по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций:

-руководство разработкой и осуществление мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций, повышению надежности потенциально опасных объектов, обеспечению устойчивости функционирования объектов при возникновении чрезвычайных ситуаций;

-организация работ по созданию и поддержанию в состоянии готовности локальных систем оповещения на потенциально опасных объектах;

-обеспечение готовности органов управления, сил и средств к действиям при чрезвычайных ситуациях, руководство их ликвидацией и эвакуацией работающего персонала объектов;

8.	Жаттығу өткізу жоспарын колданысқа енгізу.			
9.	Жаттығудың қатысушыларын жалпы сапқа тұрғызу, жаттығуды талдау, қорытындылау.			

Жаттығу штабының бастығы –
қала (аудан) төтенше бөлімінің
(басқармасының) бастығы _____

_____
Т.А.Ә. (болған жағдайда)

_____
(қолы)

БЕКІТЕМІН

_____
(ұйымның атауы)
Азаматтық қорғаныс бастығы
_____
Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

_____
20__ ж. «__» _____

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуды дайындау және өткізу ЖОСПАРЫ

Тақырыбы: «_____ оқытушы құрамның және оқушылардың өрт кезіндегі іс-әрекеттері»

Оқу мақсаттары:

Жалпы - _____ оқу орнының өрт пайда болған жағдайда азаматтық қорғау іс-шараларын орындауға дайындығын тексеру.

Басшылық құрам мен оқытушы құрам (тәрбиешілер) үшін - _____ өрт пайда болған кезде азаматтық қорғау іс-шараларын ұйымдастыруға және жүргізуге практикалық дағдыларды жинау.

Оқушылар (балалар) үшін – өрт пайда болған кездегі мектепте сауатты іс-қимылдар мен дұрыс жүріп-тұру ережелердің дағдаларын үйрену.

Өткізу уақыты - _____.

Өткізу орны – ғимарат және мектеп аумағы.

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығудың қатысушылары: басшылық, оқытушы құрам, оқушылар (тәрбиешілер, балалар).

Оқу-сұрағы: _____ өрт жағдайында оқушылар мен оқытушылардың практикалық іс-қимылдары.

Материалдық қамтамасыз ету және әдебиет.

Өрт кезіндегі қалықтың іс-қимылдары бойынша жадынамалар, буклеттер.

Оқушыларды (балаларды) ғимараттан шұғыл эвакуациялау жоспар-схемасы.

Ғимарат қасында қауіпсіз аумақ жоспар-схемасы.

Құлақтандырудың техникалық құралдары.

Азаматтық қорғау құралымдарын жарақтандыру құралдары.

Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығу өткізу тәртібі

Басшының іс-қимылдары	Оқытушылардың (сынып жетекшілерінің, тәрбиешілердің) іс-қимылдары	Оқып үйренушілердің (балалардың) іс-қимылдары
Дайындық кезеңі		
Б а с ш ы л ы қ және оқытушы құрамның (тәрбиешілердің) кеңесінде өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуды дай	Сынып жетекшілері (тәрбиешілер) оқушыларды (балаларды) ғимараттан, сыныптардан (топтардан) жақын орналасқан қауіпсіз аумаққа эвакуациялау жоспарын анықтайды.	Мектепте өрт пайда болған кезде халықтың іс-қимылдары туралы жаднамаларды, буклеттерді зерделейді. Ғимараттан шығу маршрутын, мектеп

-организовать наблюдение, разведку, усилить охрану объекта;
-организовать выдачу всему персоналу объекта средств индивидуальной защиты и медицинских средств защиты;

-привести в готовности формирования гражданской защиты объекта;

-организовать подготовку защитных сооружений к приему укрываемых;

-отправить в безопасную зону оперативную группу;

-организовать подготовку к возможной эвакуации;

-обеспечить круглосуточную работу и отдых руководящего состава на объекте.

С получением распоряжения на проведение эвакуации:

-заслушать предложения председателя эвакуационной комиссии объекта;

-отдать распоряжение руководящему составу на проведение эвакуации, осуществлять контроль за её проведением;

-организовать подвоз смен и работу по скользящему графику;

-организовать проверку размещения и всестороннего обеспечения сотрудников объекта в безопасной зоне;

-доложить начальнику Гражданской обороны (председателю эвакуационной комиссии) района о завершении эвакуации.

При внезапном нападении противника:

-прибыть на запасной пункт управления объекта;

-организовать безаварийную остановку производства;

-принять все меры по укрытию персонал объекта;

-после нападения организовать разведку, оценить обстановку, привести в готовность сохранившиеся силы ГЗ для проведения аварийно-спасательных и неотложных работ, организовать их выполнение;

-руководить организацией дозиметрического и химического контроля;

-доложить вышестоящему начальнику Гражданской обороны обстановку.

При режиме повышенной готовности:

-организовать оповещение и сбор руководящего состава и членов комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта;

-при необходимости уточнить обстановку в комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций (отделе по ЧС) района;

-отдать распоряжение на принятие экстренных мер по защите персонала объекта, проведение мероприятий по предупреждению возможной ЧС или снижению ущерба;

-доложить об обстановке и проводимых мероприятиях начальнику Гражданской обороны -председателю комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций района.

При режиме чрезвычайной ситуации:

-обеспечить своевременное оповещение персонала объекта;

-организовать наблюдение за состоянием окружающей среды и источниками опасности;

-организовать выдвижение сил и средств Гражданской защиты к месту аварии или катастрофы на территории объекта;

-поставить задачу командирам формирований ГЗ на ведение аварийно-спасательных и неотложных работ;

-организовать медицинскую помощь пострадавшим и эвакуацию их в лечебные учреждения, вывод персонала объекта в безопасные места;

-обеспечить контроль за мерами безопасности при ведении аварийно-спасательных и неотложных работ;

-обеспечить непрерывное управление мероприятиями Гражданской обороны.

При переводе Гражданской обороны на военное положение:

До проведения эвакуации:

-ввести в действие план Гражданской обороны на военное время;

-собрать руководящий состав, довести обстановку и поставить задачи;

-организовать работу расчета пункта управления Гражданской обороны;

ындау және өткізу туралы бұйрық жеткізіледі.	Сыныптың (топтың) жетекшісі өз сыныбын дайындайды және өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығу барысында оқушылардың іс-қимылдарың бақылайды.	аумағында сыныптардың орналасу орындарын анықтайды. Өзара көмек көрсетуге үйренеді. М а қ т а - д ә к е таңғышты ықтимал қолдануға дайындайды (қолданады).
Басшылық, делдалдар оқушылармен жаттығулардың өткізілуін бақылайды, оларды жүргізуге практикалық көмек көрсетеді.	Сынып жетекшілері (тәрбиешілер) сабақтан тыс уақытта (үзілісте) әрбір жаттығуға сайысуға күш және ойын элементтерін беріп, практикалық жаттығулар өткізеді, оқушылардың іс-қимылдары саналы, сауатты болуына қол жеткізеді.	Өрт кезінде іс-қимылдарды пысықтауға қатысады (сынып, топ құрамында).
Штаб бастығы азаматтық қорғау құралымдарының командирлерімен бірге өрт салдарын жоюға қатысты құралымдардың жұмысқа әзірлігін анықтайды.	Құтқару тобының, санитарлық посттың, өрт сөндіру буынының командирлері, қоғамдық қауіпсіздіктің қорғау топтары жеке құрамды, функционалдық міндеттерді, жарактандыру тәртібін анықтайды, адамдарды құтқару, өрт сөндіру, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету бойынша практикалық сабақтар өткізеді.	

Өрт жағдайдағы эвакуациялық жаттығуда оқытушы құрам мен оқушылардың практикалық іс-қимылдары		
С а б а қ т а р басталғанға дейін білім беру ұйымының басшысы басшылық және оқытушы құрам кенесінде жауапты тұлғалардың өрт жағдайындағы э в а к у а ц и я л ы қ жаттығуды жүргізуге дайындығы туралы (қысқаша) тыңдайды, уақытын, жаттығудың практикалық бөлігін сигнал беру тәртібін анықтайды, делдалдармен және басшылық құрам үшін орын анықтайды.	Алғашқы сабақ жүргізетін барлық оқытушылар (тәрбиешілер) оқушыларға өрт туындағаны, осы сигнал оқушылардың іс-қимылдарын, ғимараттан шыққан соң жиналатын орын туралы белгіленген сигналды қысқаша еске салады. Жаттығуды жүргізу кезінде шараларды сақтауға назар аударады.	Әрбір оқушы (бала) алдын ала ықтимал қолдану үшін мақта-дәке таңғыш дайындап, қалтасына салады.
Сабақ аяқталғанға 2-3 минут қалғанда үлкен үзіліс алдында өрт пайда болғаны туралы белгіленген сигнал беріледі.	Сабақ өткізетін оқытушылар (тәрбиешілер) «Өрт» деп хабарлайды.	Оқушылар (балалар) мақта-дәке таңғыш киеді, команда түскен кезде сыныптан шығуы дайын.

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ НАЧАЛЬНИКА ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ ОБЪЕКТА

Согласно пункта 3 статьи 19 Закона Республики Казахстан «О гражданской защите» руководство Гражданской обороной в организациях осуществляют их первые руководители, которые являются по должности соответствующими начальниками Гражданской обороны.

Начальник Гражданской обороны несет персональную ответственность:

- за организацию и осуществление мероприятий гражданской обороны на объекте;
- за создание и обеспечение сохранности объектов и имущества Гражданской обороны;
- за подготовку и обучение персонала действиям в чрезвычайных ситуациях.

По вопросам Гражданской обороны он подчиняется начальнику Гражданской обороны административно-территориальных единиц и вышестоящему ведомственному начальнику.

Начальник Гражданской обороны обязан:

При повседневной деятельности:

- знать требования, предъявляемые к организации и ведению Гражданской обороны на объекте, постоянно совершенствовать личную подготовку;
- создать органы управления, силы гражданской защиты объекта;
- организовать разработку и корректировку плана Гражданской обороны объекта и плана действия по ликвидации чрезвычайных ситуаций;
- организовать подготовку и обучение по Гражданской обороне персонала объекта проводить учения и тренировки;
- обеспечить весь персонал объекта средствами индивидуальной и коллективной защиты, имуществом Гражданской обороны;
- организовать подготовку и освоение района размещения объекта в безопасной зоне.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Функциональные обязанности начальника Гражданской обороны объекта.	47
2. Функциональные обязанности председателя комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций объекта.	50
3. Функциональные обязанности начальника штаба Гражданской обороны объекта.	53
4. Методические рекомендации в помощь начальнику (начальнику штаба) Гражданской обороны объектов хозяйствования по подготовке и обучению рабочих и служащих:	
- порядок информирования населения и специалистов в сфере гражданской защиты;	58
- порядок пропаганды знаний в сфере гражданской защиты;	58
- порядок организации учений и тренировок в сфере гражданской защиты;	58
- порядок прохождения обучения работников организаций, отнесенных к категориям по гражданской обороне по месту работы;	62
- обучение работников организаций, не отнесенных к категориям по гражданской обороне и неработающего населения;	63
- порядок прохождения обучения личного состава формирований гражданской защиты по месту работы;	64
- перечень необходимых документов, разрабатываемых в организациях для подготовки и проведения учений и тренировок в сфере гражданской защиты.	66

Басшылық құрам о қ ы т у ш ы л а р мен оқушылардың (тәрбиешілер мен балалардың) іс-қимылдарын бақылайды.	Оқушылар (тәрбиешілер) «Эвакуация» командасын береді. Сынып оқушылары (топ балалары) белгіленген қауіпсіз жерге орналасқан соң оқытушы сынып журналы бойынша балалардың бар-жоғын тексереді. Азаматтық қорғау құралымдарының командирлеру адамдар ғимараттан шыққан соң, құралымның жеке құрамының жиынын хабарлайды, штаб бастығы арқылы оларды жарақтандырады және ғимаратта қалған адамдарды құтқарады, өрт сөндіруді, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетеді, қоғамдық қауіпсіздікті ұйымдастырады.	Оқушылар (балалар) ұйымдасқан түрде үрей тудырмай оқытушы (тәрбиеші) командасы бойынша ғимараттан шығады және қауіпсіз аумақта сынып үшін белгіленген орындарға тұрады. Азаматтық қорғау құралымдарының жеке құрамы ғимаратта қалған адамдарды құтқаруға, өртті жоюға, алғашқы медициналық көмек көрсетуге, қоғамдық қауіпсіздікті сақтауға қатысады. Өрт сөндіру буынының бірі жалпы электр сөндіргішті тоқтан ажыратады.
Өрт жағдайындағы эвакуациялық жаттығуды қорытындылау		

Мектеп директоры тұрақты құрамның кеңесінде орынбасарларды, делдалдарды (қысқа түрде) тыңдайды, өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуды қорытындылайды, оқытушылардың (тәрбиешілердің, балалардың) іс-кімшліктерін талдайды, анықталған кемшіліктерді жою туралы ұсынымдар береді, оқытушыларға жеке талқылау жүргізуге уақыт белгілейді.	Оқытушылар (тәрбиешілер) эвакуациялық жаттығуды қорытындылау бойынша кеңесте олардың іс-кімшліктеріне баға береді, оларды жоюдың жолдарын көрсетеді, сыныптарды (топтарда) жеке талдау өткізу үшін құжаттар дайындайды.	
АҚ бастығы – білім беру ұйымының басшысы аудандық (қалалық) ТЖ бөліміне (басқармасына) өрт болған жағдайда өткізілген жаттығу туралы есеп (мәлімдеме) ұсынады.	Өрт кезінде эвакуациялық жаттығулар өткізетін оқытушылар (тәрбиешілер) директор белгілеген уақытта оқушылармен (балалармен) жеке талқылау өткізеді.	Оқушылар (балалар) өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығу жүргізу кезінде өздері жіберген қателіктерді анықтайды және келесі жаттығу барысында оларды жояды.

Жаттығуды басқару штабының бастығы _____.
(ұйымның атауы)

Т.А.Ә. (болған жағдайда)

(қолы)

МИНИСТЕРСТВО ПО ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Республиканский учебно-методический центр гражданской защиты

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ в помощь начальнику (начальнику штаба) Гражданской обороны объекта хозяйствования по подготовке и обучению рабочих и служащих в сфере гражданской защиты

Алматы - 2021г.